

СТЕНОГРАМА
виїзного засідання Комітету Верховної Ради України
з питань гуманітарної та інформаційної політики

11 лютого 2026 року

ПОТУРАЄВ М.Р. Отже, колеги, ми розпочинаємо наше традиційне виїзне засідання Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики в гостях у Національного суспільного мовника. Це вже я навіть збився з рахунку, скільки разів ми це робили і продовжуємо робити. Це дуже плідна практика, вже не вперше, і думаю, що і сьогодні буде так само, що ми виходимо з таких засідань з конкретними ідеями, які потім втілюються і в законодавчих актах. Сподіваюсь, буде так і цього разу.

Разом з нами голова Комітету з питань свободи слова Ярослав Романович Юрчишин, теж традиційно, і це теж корисно і продуктивно, що ми збираємось разом. Вдячний і голові Держтелерадіо, Держкомтелерадіо пану Олегу Наливайку, членам, точніше, вибачте, членкиням Національної ради з питань телебачення і радіомовлення, всім колегам, хто зібрався, дякую.

КРАВЧУК Є.М. Колеги кажуть, що не чути в Zoom.

ПОТУРАЄВ М.Р. Досі не чути? Ну тут я вже мало, що можу зробити. Бо я, звичайно, згадую цей радянський анекдот про японця, який приїхав в Саратов і чує як, може поки я буду розповідати анекдот, налагодиться звук, я не знаю, і на якийсь завод в Саратові, сидить в приймальні, значить, і чує, як там надривається директор того заводу, і там кричить він: "Ростов, дайте мені Ростов!". Японець запитує у перекладача: "А що там відбувається?". "Він намагається зв'язатися з Ростовом". "А телефоном він не пробував?".

Так що я зі свого боку роблю все, що можу. В сенсі, я можу тільки голосом користуватися.

Так що, колеги, власне, справами комітетськими і Суспільного мовника щодо наших планів законодавчих спільних займемося в другій частині нашого засідання. Зараз буду передавати слово Євгенії Михайлівні Кравчук, яка була ініціаторкою створення цієї Тимчасової слідчої комісії щодо злочинів так званої Росії проти медійників. Тому що, на жаль, деяким членам ТСК треба буде одразу після засідання залишити нас, оскільки мають колеги інші справи. Тому, Євгенія Михайлівна, зараз вам передаю слово.

Перед тим ще хотів виконати один приємний такий обов'язок: хотів привітати всіх новообраних, старообраних, коротше, новий склад Наглядової ради Національного суспільного мовника. Пані Світлана...

ОСТАПА С.В. ...повноваження з 13-го числа.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тим не менше, вже ж обраних можна вітати, правильно? Тому вітаю.

Все, Євгенія Михайлівна, на цьому the flowers are yours. Будь ласка, розпочинайте засідання вашої ТСК.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, колеги. Тут нам навіть потрібно буде. Кажуть: "Не чути". Чути? Чутно вже? Не чути. Можливо це тоді технічні проблеми у Ірини Мирославівни, якщо іншим чути.

Тут нам потрібно ще і підняти руки, тому ви точно дізнаєтеся, хто за столом, не тільки члени комітету, але і члени ТСК. Тому, колеги, будь ласка, прошу проголосувати за порядок денний. Він аналогічний тому порядку денному, який має комітет. Тобто це два питання, але почнемо ми, звичайно, із воєнних злочинів РФ.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Голосують тільки члени ТСК?

КРАВЧУК Є.М. Так, бо зараз ще ми будемо голосувати Етичний кодекс, тому буде етично, якщо проголосують тільки члени ТСК.

Колеги, прошу підтримати порядок денний тимчасової слідчої комісії.

Чудово. Одноголосно.

І перш ніж ми перейдемо до першого питання, я в пункті "Різне" просила би підтримати Етичний кодекс, який ми напрацювали разом з Експертною радою. І я дуже рада, що змогли навіть прийти члени Експертної ради до нас сюди, на засідання. Ось ми бачимо, там є і Дмитро Хілюк, і, бачу, пан Олег. Я вважаю, що це дуже хороша, правильна практика, що є експертні ради при тимчасових слідчих комісіях, які будуть нам допомагати в нашій адвокації, в розробці аналітичних матеріалів.

Тому прошу підтримати ту редакцію, яку я надсилала членам тимчасової слідчої комісії. Хто – за?

Так. Одноголосно. Дякую.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

КРАВЧУК Є.М. Ну буде зарплата і членам комітету значить. *(Сміх)*

Насправді тема не така весела. І я дуже дякую, що зробили наші колеги із Суспільного довідку про ті злочини, про воєнні злочини, які і працівники Суспільного зазнали. І очевидно, що зважаючи на те, що Суспільне мовлення – це найбільша медійна організація України, то я думаю, ну це так, ту gaze, як то кажуть, що і збитків у Суспільного є найбільше, і зараз ми почуємо про ці деталі. І у нас є, наскільки я знаю, відео (так?), яке підготували колеги. Потім, окей.

Мета ТСК, вона насправді збігається із тематикою, якою в тому числі займається комітет, бо інформаційна політика і, безумовно, діяльність, нормальна діяльність медійних організацій це в предметах відання, тому тут в нас спільні

інтереси. І, на мою думку, важливо, особливо в комунікації з нашими колегами з інших парламентів, в адвокації підкреслювати, що злочини проти медіа і журналістів мають системний характер. І журналісти є особливою категорією для Російської Федерації, бо, з одного боку, це донесення правди, це фіксація воєнних злочинів, журналісти дуже часто фіксують воєнні злочини. Ну і, як і на початку ХХ століття, що захоплювали? Телеграф, пошту. Так само і окупаційні війська себе ведуть на тимчасово окупованих територіях, коли привласнюють медійні бренди, коли мають за мету підкорення, так, усього інформаційного сигналу.

І наш цей перший блок, був наш такий запит, він окрім загальної такої картини, яку дасть пані Світлана Остапа, ми попросили, щоб змогли свідчити керівники регіональних філій, особливо тих, які є прифронтовими або ж в якийсь момент у 2022 році опинилися фактично під окупацією.

Тому, будь ласка, передаю слово пані Світлані Остапі – голові Наглядової ради.

ОСТАПА С.В. Зараз я увімкну презентацію, так?

Вітаю шановних народних депутатів, учасників сьогоднішнього засідання.

Дякую за таку чудову традицію проведення виїзних засідань на Суспільному, це вже втретє ми зустрічаємося. Всі 4 роки повномасштабної російсько-української війни Суспільний мовник продовжує сумлінно виконувати свою місію, ми дякуємо парламенту за постійну підтримку і розуміння незалежного Суспільного мовлення для демократичної України, особливо на шляху її входження в Євросоюз. Хочу розповісти вам про злочини агресора, який він вчинив стосовно Суспільного і наших працівників, оскільки ми одна з найбільших телерадіокомпаній України, яка має найбільш розгалужену регіональну мережу, то постраждалих і руйнувань у нас багато.

Нагадаю, що на Суспільному працює близько 3700 працівників. Станом на кінець 2025 року в лавах ЗСУ несуть службу 166 працівників Суспільного, серед них 11 жінок та 155 чоловіків. На жаль, четверо працівників Суспільного загинули

на російсько-українській війні – Олексій Ольховик, Дмитро Сірик, Ірина Цибух, Кирило Полікевич. Ірина Цибух, яку ви всі знаєте, отримала звання Героя України посмертно. Ще один наш колега Василь Філімон, призваний до лав ЗСУ в 2022 році, майже 4 роки перебуває в російському полоні, в травні вже буде 4 роки. Сподіваюсь, що він зможе вийти до травня.

За період повномасштабного вторгнення внаслідок російських обстрілів постраждало житло 17 працівників Суспільного, з них 11 випадків у Києві, 5 – у прифронтових регіонах і 1 – у тиловому регіоні, Тернопільська область. У частині цих випадків обстріли призвели не лише до руйнування або пошкодження житла, але й до фізичних травм працівників: від порізів уламками скла до контузій різного ступеня тяжкості.

Окремо слід виокремити такі тяжкі випадки. 4 березня внаслідок атаки російським дроном у передмісті Херсона, біля власного будинку, отримав поранення телеоператор "Суспільне Херсон" Володимир Чепинога. Він отримав перелом кістки однієї ноги, посічення осколками тканин тазу та двох ніг, опіки рук і контузію.

22 вересня 2025 року в Херсоні на російській протипіхотній фугасній міні "пелюстка" підірвався головний інженер "Суспільне Херсон" Вадим Хоменко. Внаслідок детонації чоловік дістав вибухову травму та уламкове поранення ноги. Також нагадаю, що у 2022 році військові окупаційних сил Російської Федерації викрали з помешкання інженера "Суспільне Херсон" Олексія Воронцова, згодом його відпустили.

Ушкодження майна. Унаслідок військової агресії Росії пошкоджено 24 об'єкти нерухомого майна Суспільного в дев'яти регіонах. Згідно з кошторисною документацією щодо поточного ремонту та усунення виявлених пошкоджень унаслідок військової агресії РФ за період з 2022-го по 2024 рік розмір ушкоджень нерухомого майна АТ "НСТУ" становить 24 мільйони гривень. Упродовж 2025 року було суттєво пошкоджено будівлі в Херсоні та Дніпрі, інформацію про пошкоджене майно АТ "НСТУ" подано до міських рад з метою фіксування

пошкоджень, із подальшим внесенням відомостей публічними реєстраторами до Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України.

Наразі є кілька десятків кримінальних проваджень відкритих за пошкоджене або знищене майно Суспільного, окрема в Луганській, Донецькій, Херсонській, Запорізькій, Миколаївській, Дніпропетровській, Харківській, Житомирській, Полтавській областях та місті Київ. Це пошкоджені внаслідок бойових дій та обстрілів приміщення, автомобілі, обладнання, викрадені авто та техніка. З квітня 2022 року Суспільне передало до Офісу Генерального прокурора понад 4 тисячі 300 матеріалів про воєнні злочини Росії, це відео сюжетів переважно наших команд у регіонах про наслідки обстрілів, руйнацій, ударів по житловій забудові, цивільній інфраструктурі, факти воєнних злочинів, зокрема про репресії в окупації, катування в полоні тощо.

І окремо хочу зупинитися на значному внеску команди журналістів-розслідувачів Суспільного. За матеріалами розслідувань Суспільного встановлюються російські злочинці та виносяться судові вирoki. Документальні розслідування "Буча-22" та "Буча: розстріл на Києво-Мироцькій" становили, що за розстрілами чотирьох цивільних стоїть 104-й десантний полк агресора, завдяки цьому правоохоронці допитали полоненого, який був свідком розстрілу. Редакція розслідувань допомогла правоохоронцям знайти інформацію про російських військових, яких назвав полонений. Також встановила полковника, який у день вбивства заводив підрозділи на вулицю Києво-Мироцьку. Нині справу проти нього посмертно слухає Ірпінський міський суд Київської області.

Розслідування "Кльон: знайти воєнного злочинця" та "Паук" та інші непокарані" ідентифікували двох головних російських офіцерів, відповідальних за воєнний злочин у Ягідному на Чернігівщині, які 27 днів тримали у заручниках 366 жителів села, 10 під час цього утримання померло. Щодо найбільш жорстокого, який мав позивний "Кльон", 7 липня 2025 року Чернігівський районний суд

Чернігівської області виніс вирок заочно Соловову Семёну – 12 років позбавлення волі. Рішення суду ще на набрало сили, справа в апеляції. Щодо другого з позивним "Паук" за зібраними журналістами матеріалами управління СБУ в Чернігівській області проводить потрібні експертизи та упізнання для оголошення про підозру та передання справи до суду.

Ще розслідування "Позивний "Бетмен": таємниця Василівського блокпоста" ідентифікували воєнного злочинця з позивним "Бетмен", який перевозив людей на ТОТ в Запорізькій області у трудове рабство російським військовим, а також здійснював масові депортації людей з ТОТ Запоріжжя. Крім того, журналісти встановили коло спільників колаборанта Романа Внукова з позивним "Бетмен". Усі матеріали редакція "Розслідувань" передала управлінню СБУ в Запорізькій області.

І розслідування "Господа офіцеры" ідентифікувало сімох наглядачів, які працювали у катівні на вулиці Теплоенергетиків у Херсоні під час окупації в 2022 році. У лютому 25-го обвинувальні акти проти них передали до суду. Наприкінці 24-го редакція "Розслідувань" Суспільного зробила розслідування про призову на строкову службу РФ українських громадян з тимчасово окупованих територій. Низка військовослужбовців публічно заявили, що рішення служити є добровільним. Слідчим СБУ передали інформацію про всіх встановлених журналістами призваних громадян.

Улітку 25-го розслідувачі Суспільного встановили коло адміністраторів, причетних до однієї з наймасовіших мереж телеграм-каналів, які не лише торгують наркотиками, але й організують теракти з залученням в тому числі й українських підлітків. Уся зібрана інформація у повному обсязі була передана оперативникам управління СБУ в Рівненській області, які розслідують низку злочинів, вчинених адміністраторами згаданої мережі. Провели розслідування про телеграм-канали, які займаються булінгом дітей, шахрайством та вимаганням коштів за видалення образливих публікацій. Редакція розслідувань Суспільного звернулася до кіберполіції з заявами про злочин. Також редакція надала інформацію про адміністраторів цих каналів. Одну з мереж згодом правоохоронці закрили.

Дякую вам за увагу до цієї важливої теми, тому що навіть не закінчилася ще війна, але ми повинні вже збирати цю інформацію, ці факти, для того щоб бути готовими, коли війна закінчиться, і допомогти цим людям, і допомогти відновити ці всі приміщення, і допомогти покарати злочинців.

Дякую.

КРАВЧУК Є.М. Я дякую, пані Світлано.

Дійсно, це питання і справедливості, і власне відшкодування і репарацій, і ролі медіа під час відновлення.

Богдан Васильович, ви хотіли щось додати?

ЯРЕМЕНКО Б.В. Пані Євгеніє, з вашого дозволу, чи можна на розширення розуміння теми питання до доповідачки поставити?

КРАВЧУК Є.М. У нас єдине, що ми хотіли послухати всіх спікерів, але якщо це коротке питання, то, так, будь ласка.

ЯРЕМЕНКО Б.В. Коротке. Чи є у компанії можливість допомагати? Мене вразила ця інформація про людей, які зазнають травм, поранень, діючі співробітники, звичайно, дуже шкода загиблих, і в тому числі питання стосується і загиблих, і поранених, і тих, які втрачають майно. Чи є у компанії можливість, окрім моральної підтримки, надавати матеріальну підтримку постраждалим співробітникам і сім'ям загиблих, і пораненим, і тим, які втрачають своє майно? Оскільки ми розуміємо, що і моральна важлива для кожного з нас підтримка у таких випадках, але втрата, наприклад, ви назвали, в Херсоні двох співробітників, ми розуміємо, що суттєво обмежує можливості Суспільного в цьому регіоні. Якщо людина втрачає житло, втрачає майно і так далі, зрозуміло, що вона не може нормально працювати, тобто з'являється необхідність повернути якомога швидше людину до...

Я користуюсь тим, що ви доповідаєте цю тему, я розумію, що це питання може стосуватися будь-якої компанії і будь-яких медіа в Україні. Чи є можливість з точки зору закону у компаній надавати підтримку таким людям?

ОСТАПА С.В. Є. Але я передам слово Миколі Чернотицькому, голові правління, він детальніше розкаже. Так, ми допомагаємо.

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Вітаю. Допомагаємо. Але це в рамках нинішнього законодавства для нашої компанії, яка оперує публічними коштами, достатньо обмежений маневр для таких дій. Але все ж таки ми, наприклад, по Херсону у нас половина команди вже зараз працює віддалено, ми все ж таки продумували, яким чином, якщо людина переїжджає, наприклад, в регіон Одеса, Миколаїв, якщо там є якісь відкриті вакансії нашої філії, то ми першочергово їм пропонували туди, щоб вони перейшли, щоб у них відразу була робота якась. І там відповідно підтримували чи профспілки, чи все інше. Але, знову ж таки, оскільки ми не є приватним бізнесом, то ми достатньо обмежені бюджетним законодавством.

ОСТАПА С.В. У нас є матеріальна допомога. І перевага того, що це велика компанія, люди самі, величезна кількість людей допомагає, в разі такої необхідності, допомагає своїм колегам.

ЯРЕМЕНКО Б.В. А ми могли б якось повернутися до цього питання і більш широко його обговорити? Тому що ми ніби збираємо інформацію про жертв російської агресії серед журналістів. І може це один із аспектів цієї проблематики, як ми допомагаємо жертвам.

КРАВЧУК Є.М. Зафіксуємо. Більше того, у нас зараз є ще онлайн і навіть, я так розумію, офлайн керівники філій: якраз Херсон, Харків, Донеччина, щоб вони теж про це сказали.

ЯРЕМЕНКО Б.В. На жаль, ці випадки і у Львові, і...

КРАВЧУК Є.М. Звичайно. Якщо майновий комплекс у Тернопільській області, далеко від... Житло, так.

У мене питання, чи є в нас Zoom, чи працює онлайн? Так? Ми можемо... О, я так розумію, що це В'ячеслав Олегович Мавричев, так? Шеф-редактор "Суспільне Харків". Я не знаю, відео на початку буде чи відео в кінці? Чи який план? На початку. Тоді ми просимо.

Я так розумію, що ви підготували відео. Ми, до речі, дуже дякуємо за це підготовлене відео і вже його домовилися, що покажемо на основному івенті, який присвячений Україні, постійно діючої групи підтримки на сесії ОБСЄ Парламентської асамблеї ОБСЄ у Відні. Тому чекаємо це ж саме відео із субтитрами англійською.

(Відбувається перегляд відео)

МАВРИЧЕВ В.О. Вітаю вас. Вітаю вас, а чи чуто мене?

КРАВЧУК Є.М.Є Так, так, ми вас чуємо. Будь ласка.

МАВРИЧЕВ В.О. Пані голово, одразу хочу подякувати вам за те, що це відео зможуть побачити наші європейські партнери. Це власне те, для чого ми і працюємо, щоб ці кадри наслідків військових злочинів росіян бачили якомога більше людей по всьому світові. Те, що ви зараз бачили, це наша з колегами буденна робота, не відрядження, не унікальні кадри, а це звичайні робочі зміни в нашому рідному місті. І іноді, як пані Світлана вже відзначила, ці зміни починаються з повідомлення: "Славо, у мене прилетіло на мій двір, вікон немає, я з подряпинами, але все окей, працюю, знімаю".

У нас вдома, біля вхідних дверей, стоять броніки, стоять каски, зарядки для акумуляторів, адже щоночі, коли в місті лунають вибухи, коли люди ідуть в коридори, щоб хоч трішечки доспати перед роботою, наша робота, вона вже почалась. Ми маємо 10 хвилин на те, щоб зібратись і рушати за пожежними машинами, за швидкими. Все це, як я вже відзначив, для того щоб зафіксувати і показати і країні, і світові наслідки російських воєнних злочинів.

Щодо умов. Репортери у прифронтових регіонах приїжджають на місця влучань одночасно з екстреними службами, іноді раніше, і тоді ми ще й допомагаємо постраждалим, адже всі у нас навчені такмеду. Так було в Ізюмі, коли "Іскандер" поцілів у 150 метрах біля нашої знімальної групи і наш водій і фотокор Саша Ставицький діставав з-під завалів 14-річну дівчину Поліну, нині вона на реабілітації за кордоном. Так було під час ударів КАБ по "Епіцентру" у Харкові. Того дня ми використали всі 5 штатних аптечок, які були у нашому авто, щоб просто на парковці біля палаючого маркету надати допомогу пораненим.

Щодня і щоночі ми працюємо пліч-о-пліч з військовими, рятувальниками, поліцейськими, парамедиками, показуємо їхню роботу і працюємо в тих самих умовах, в яких працюють вони.

Пані Євгенія зазначила, що ми дуже часто фіксуємо воєнні злочини. Насправді 9 з 10-и зйомок зараз у прифронтових регіонах – це фіксація воєнних злочинів росіян, це перебіг бойових дій або історії про спротив українців. Разом із рятувальниками і поліцейськими ми зриваємося в укриття за командою "Повітря" і це відбувається буквально кожної зйомки. Річ у тому, що підльотний час "шахеду" від кордону до Харкова, наприклад, 5 хвилин, КАБ – 4 хвилини, РСЗВ "Торнадо" – півтори хвилини, "Іскандер" долітає за 40 секунд. У нас є всього 40 секунд для того, щоб зреагувати, дістатися до укриття і не потрапити під повторний удар.

І якщо в перші місяці повномасштабного вторгнення нам здавалося, що ось такі double tab (подвійні удари) – це виняткові злочини росіян, то нині нам очевидно, що це буденна їхня тактика: вдарити, дочекатися на екстрені служби, дочекатися, коли збереться якомога більше людей і вдарити повторно. І звісно ми

так само пліч-о-пліч з екстреними службами, з волонтерами перебуваємо в зоні ураження.

Далеко не всі витримали. За моїми відчуттями, за моїми спостереженнями три чверті людей в локальних редакціях, не тільки Суспільного, загалом в регіональних локальних редакціях у прифронтових регіонах, вони пішли з професії, вони пішли з журналістики взагалі. Річ у тім, що за цивільних часів ньюзрумам в регіонах доводилося висвітлювати одну-дві масштабні трагедії на рік, як-то падіння літака чи пожежа у лікарні, сьогодні ж кожна редакція у прифронтових регіонах мусить висвітлювати по кілька трагедій такого і більшого масштабу вже не за рік, а на добу, тому що "прилітає" по кілька разів на добу.

Поки виступала пані Світлана, десь неподалік мене у передмісті прилетів "Іскандер", мої колеги зараз з'ясовують, де саме і які наслідки. В жодній країні світу репортери не працювали за таких умов, з такою кількістю, різноманітністю та щільністю загроз і, найголовніше, вони не працювали в таких умовах роками. Для наших колег-воєнкорів з міжнародних агенцій це завжди були короткострокові відрядження, але не буденна робота всією редакцією.

Ми адаптувалися. Виснажені, випалені – це правда, але з чітким усвідомленням, що чим довше ми лишаємося в строю, чим довше ми лишаємося ефективними, тим більше користі ми можемо принести своїй країні. За цей час на Суспільному ми створили власні протоколи безпеки. Ми з нуля прописали алгоритми, як працювати цілими редакціями в містах під обстрілами. І готові насправді ділитися цими напрацюваннями з партнерами в інших країнах, готові розповідати та показувати, як диверсифікувати ризики, як перетворити домівки кореспондентів на укриття та мережу бек-офісів, як працювати one-man band, без повноцінної знімальної групи, лише на телефон. Те відео, яке ви бачили перед моїм виступом, 90 відсотків воно було знято на мобільний телефон. Як координувати роботу без надійного зв'язку в умовах РЕБ та в умовах блекаутів.

Але, найголовніше, за цей час Суспільне створило алгоритми, як оцінювати та прогнозувати ризики ще до виїзду знімальних груп та як діяти, коли команда

опинилася в зоні ураження. І ось за таких умов, як ви розумієте, це вже не робота, ми сприймаємо це вже давно не як роботу. Хай це звучить пафосно, але це служіння, це місія – захищати свободу в Україні. І ми відчуваємо це як наш обов'язок у найстрашніший для нашої країни час – викладатися на максимум у своїй справі, щоб допомогти чинити спротив, щоб приносити користь співвітчизникам.

Буквально днями хірургиня лікарні невідкладної допомоги розповідала нам, що на початку вторгнення, а іноді і зараз, коли немає достатньо інформації від екстрених служб, вони готують операційні, персонал, препарати, спираючись на повідомлення "Суспільне Харків", адже ми завжди на місцях ударів.

Ну і, звісно, наостанок. Це неймовірно важко – майже щодня бачити загиблих просто в сусідніх дворах, просто у ліжках, де люди спали, коли прилетіло по будинку. Але невимовно просто страшно щодня спілкуватися з тими, хто втратив близьких, і ми робимо це тому, що вони мають право свідчити, а ми зобов'язані збирати і поширювати ці свідчення.

Ось щойно наша знімальна група повернулася з Богодухова, цієї ночі росіяни "шахедом" вбили там майже цілу родину: батька і трьох дітей. Вони тільки-но два дні як евакуювалися з прифронтового селища. Це Григорій, 34 роки, ветеран з ампутацією, його донька Мирослава, 1 січня їй виповнився 1 рік, і двоє 2-річних синів - Ваня та Владик, вони загинули внаслідок удару "шахедом". А мати – Ольга на 35-му місяці вагітності, вибуховою хвилею її винесло через вікно на дах сусідньої хати. Вона жива, з дитиною поки все добре. І вона має право свідчити про цей злочин, має право, щоб про її втрату дізнався весь світ і щоб цей злочин вже не було можливо замовчати, щоб ніхто не зміг переписати або спотворити нашу з вами історію. І це і є наша місія, наша буденна робота

Дякую вам за увагу.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, В'ячеславе.

Я би хотіла подякувати від імені всіх взагалі за вашу щоденну (ви називаєте її буденною) роботу, але це не буденна робота, а дійсно це місія. І я записала навіть ці факти і те, що 9 з 10-и зйомок це фіксація воєнних злочинів. Я думаю, що це важливий факт, про який ми навіть не задумуємось і, на жаль, і не хотілось би насправді, щоб ця нормалізація, вона відбувалась. Бо 4 роки повномасштабної війни і таке враження, що це так якось уже всі звикли і має бути, але це ненормально, ці воєнні злочини це ненормально. Ненормально, що "шахед" вбиває трьох дітей в цивільному будинку. Але дякуємо, що ви це фіксуєте.

З нами також на зв'язку керівниця Дніпропетровської регіональної дирекції. А, дякую, точно, я не побачила, вірніше не звернула увагу, дякуємо, що приїхали з Дніпра. І я так розумію, що ви також підготували відео. Ми зможемо його зараз побачити.

(Відбувається перегляд відео)

ЛИСЮК К. Вітаю всіх присутніх.

Я Катерина Лисюк – менеджерка "Суспільне Дніпро". Я б хотіла розпочати свій виступ саме з переліку всіх прильотів, які відбулися і які пережила наша філія. Перший відбувся 8 березня 2023 року, тоді постраждав наш кореспондентський пункт, поруч прилетіла ракета, там, що найголовніше, що не постраждали люди. Повибивало вікно, вибивало двері, але вдалося все це швидко ліквідувати і ми продовжили працювати, кореспондентський пункт працював.

Наступний прильот також біля філії відбувся, але вже в Дніпрі, біля основної будівлі – це було 24 вересня 2024 року. Там також повибивало вікна, пробило дах частково, були саме уламками побило частково дах. Також просто дивом не постраждали люди.

І найбільший прильот, який пережила наша філія, це з 17 листопада на 18-е в ніч. Буквально за 15 хвилин до прильоту зідти вийшли останні люди, співробітники філії, які затрималися, виконуючи свої безпосередні обов'язки. Через

15 хвилин почалася атака. Атака тривала рівно годину, тобто годину оцього просто пекла, інакше це не назвеш. Влучання, по всій території загалом влучив в нас 21 "шахед", з них 13 – в будівлю. Будівля у нас складається з двох частин, одна частина – частково обвалений повністю дах, інша частина побита повністю, там близько 10 влучань, прямих влучань, причому там влучання в серверну, в студію. Вигоріло все.

Ну от перші кадри, щоб ви розуміли, оті перші кадри, які ви бачили, ще коли ньюзрум ще цілий, поруч машина горить. Це люди з іншого, співробітники, водії, інженери, журналісти з іншого кінця міста, попри небезпеку вони їхали, тому що для кожного з нас, для кожного співробітника "Суспільне Дніпро" філія – це другий дім. І вони їхали до себе додому подивитися, що там і що можна врятувати. Зрозуміло, що там через те, що були повторні атаки, одразу ховалися в укриття, але якраз таки перші кадри були зроблені саме тоді.

Горіло все. У нас повністю вигорів перший поверх, другий поверх основної будівлі, прибудова повністю вигоріла. Для вашого розуміння, з ночі 17 листопада у нас тушили, це був понеділок, ніч понеділка, у нас тушили до четверга ранку. Тобто все тліло, все продовжувало горіти, нас не запускали, ми не могли фізично зайти, ми якось там різними ходами, бо там кілька виходів, змогли все-таки туди зайти.

Зараз, на даний момент, ми маємо тільки такі орієнтовні цифри збитків саме матеріальних цінностей. Загальна сума, те, яку я маю інформацію, загальна сума на зараз складає приблизно 36 мільйонів гривень: це офісна техніка, меблі, студійна техніка, автомобілі. Але найголовніше, саме найголовніше для нас особисто, що кожен з наших співробітників не постраждав. Вони сиділи там всю ніч, вони ховалися в укриття, вони поверталися назад, коли не було тривоги, вони дивилися, як тушать це все, вони знімали, фіксували задля того, щоб передати це Службі безпеки, щоб зафіксувати цей злочин. Це злочин проти медіа, саме в даному випадку проти "Суспільне Дніпро". А також ми знаходимось в одній будівлі із "Суспільне Донбас", тобто ми постраждали, обидві філії постраждали. З

урахуванням того, що Донбас вже релокований був спочатку з Донецька, Луганська, потім відповідно з Сєверодонецька були релоковані в Дніпро. І знову вони постраждали.

Цифри просто вражаючі! Але питання в тому, що найголовніший наш ресурс люди і люди продовжують працювати. Для кожного зі співробітників це реальна травма. Попри їхню роботу, те, що вони бачать всі ці вбивства і наслідки обстрілів, постійні обстріли Дніпра, зараз вони почастишали і це прям масовані атаки, попри це все для них саме болючим стало все-таки руйнування філії.

Зараз ситуація, на даний момент у нас є офіс, ми працюємо, ми продовжуємо працювати, ми в принципі не припиняли попри всі оці моменти.

Також я б хотіла продовжити свій виступ і хоча б трохи розказати про Запоріжжя, бо там були кадри якраз таки Запоріжжя. Запорізька філія пережила від початку повномасштабного вторгнення 6 прильотів на територію філії. В 22-му один, в 23-му один, в 24-му один, в 25-му вже три. Туди прилітали "шахеда", туди прилітали ракети, там повністю повибиті були всі вікна. Вирва, яку ви бачили на території, і понівечені приміщення філії – це якраз таки от в центр території прилітали ракети. Також просто дивом не постраждали люди. Останній прильот чи крайній, я не знаю як правильніше його назвати, стався якраз таки буквально через тиждень після прильоту в Дніпро. Тепер там в стіні запорізької філії величезна діра.

Єдине і найголовніше, на чому я буду настоювати, просто нас не знаю, хто рятує, все-таки Збройні Сили скоріше за все, що наші люди живі-здорові і в моменти прильотів їх не було або вони були в укритті. Але колосальні збитки що на запорізькій філії, що на дніпровській філії. Ситуація така.

І я передаю слово своєму колезі з Херсону Михайлу.

КРАВЧУК Є.М. Чи є Михайло на зв'язку у нас? Є. Будь ласка.

СВАРИЧЕВСЬКИЙ М.М. Вітаю.

З приводу Херсона хотів би зазначити, що в Херсоні окупація міста розпочалася 1 березня 2022 року, а в ніч з 1 березня на 2 березня уже було захоплено наше приміщення військовими формуваннями зі зброєю, до 5 осіб. Буквально одразу відключили систему відеоспостереження і можна сказати, що з того моменту ми втратили будь-який доступ до наших приміщень. Згодом у соціальних мережах почали з'являтися відеоролики про те, що наша прибудинкова територія обставлена розтяжками, тобто ми не могли встановити факт чи це військові розтяжки чи це навчальні розтяжки, проте сам факт такий був.

Згодом у соцмережах також почала з'являтися інформація про створення окупаційної телерадіокомпанії "Таврія" і почали виходити одразу ж перші пропагандистські відеоролики, які запускалися на нашій матеріально-технічній базі з наших приміщень, з нашої студії. І паралельно окупанти шукали місцевих журналістів мабуть для того, щоб сформувати певний свій особовий склад або ж розібратися в цілому, яка ситуація з медіа в місті. В результаті чого буквально через місяць після створення окупаційної телерадіокомпанії з власного приміщення вночі було викрадено нашого інженера Олексія Воронцова. Олексія тримали місяць у підвальному приміщенні, катували, випитували, різні препарати на ньому, скажімо так, випробовували і потім в один день, через тиждень, голим просто в центрі міста викинули.

11 листопада 2022 року була деокупація міста і ми змогли потрапити в наші приміщення на четвертий день, оскільки три дні йшло розмінування території. Коли ми потрапили в наші приміщення, все, що там залишилося, це офісні меблі і сейфи. Тобто всі матеріально-технічні цінності, обладнання, офісне обладнання, комп'ютерна техніка, студія, радіостудія, знімальна студія були повністю голі, тобто абсолютно жодного обладнання – нічого не залишилося.

Мирне життя на Херсонщині тривало мабуть близько 10 днів. І коли закінчилися 10 днів після деокупації, почалися тотальні обстріли, жахливі обстріли міста, які тривають по сьогоднішній день. В результаті цих обстрілів на наш філіал, безпосередньо на наші будівлі було здійснено близько 10 артилерійських обстрілів,

в результаті чого не залишилося жодного вцілілого вікна, у нас пошкоджені повністю фасади будівель і зруйнована покрівля як одної, так і іншої будівлі, в результаті чого ці будівлі непридатні до використання і потребують капітального ремонту.

Сьогодні ми знаходимося в підвальному приміщенні орендованому, тому що підвальне приміщення на сьогоднішній день – це найбільш безпечне приміщення, найбільш безпечне місце, яке взагалі існує в місті.

Згодом, як говорила пані Світлана, була дрона атака на нашого телеоператора Володимира Чепиногу в центрі міста і, слава богу, що просто дрон за ним гнався і не було прямого влучання, а просто поруч впав. У результаті чого у Володимира були переломи ноги, було пошкодження шкіри, опіки і так далі.

На прибудинковій території філії наш головний інженер підірвався на міні "лепестку", тобто це також тактика військових формувань, які у період, коли в місті листя, з дронів розкидають по всьому місту "лепестки" і ти просто можеш вийти в магазин, можеш вийти в аптеку чи просто прогулятися і з необережності, необачності втратити ногу. В результаті чого ось такі дві міні було виявлено на нашій території і на одній із них, на жаль, підірвався наш головний інженер, також у результаті чого отримав вибухову травму, пошкодження тканин, перелом кістки.

На сьогодні наші хлопці прооперовані, уже пройшло більше ніж рік після їхньої реабілітації, тобто вони вже ходять і, слава богу, ця травма позаду.

На сьогоднішній день у нас у місті працює близько 40 відсотків нашого трудового колективу. І працюють вони, знову ж таки, в обставинах, коли 24/7 місто знаходиться під обстрілами як дронів, так і іншого артилерійського озброєння. І доводиться в таких умовах дійсно працювати вахтовим методом, тобто ми знаходимося в підвальному приміщенні, близько контактуємо з військовими, правоохоронцями. І, оцінюючи ситуацію через певні детектори дронів, взагалі якусь інформацію в плані безпеки від військових, здійснюємо, можна так сказати, певну вилазку, знімаємо, записуємо людей і миттєво намагаємося повернутися до нашого підвального приміщення. Оскільки перебування в будь-якій частині міста,

наголошую, це доволі великий ризик для власного життя. Тобто у будь-який момент може прилетіти, оскільки ворог знаходиться всього-на-всього просто через річку і відстань досить коротка. На жаль, гарантій безпеки як для наших працівників, так і для будь-якого цивільного, хто там проживає, на сьогодні немає.

Дякую за увагу.

КРАВЧУК Є.М. Дякую дуже, Михайле.

Також ми маємо, тут теж присутній Андрій Крамченков із "Суспільне Донбас". Це власне ще раз нагадування, що всі злочини воєнні почалися з 2014 року із захоплень власне тоді ще, до реформи це було Національна телерадіокомпанія, але майнові комплекси, які зараз на балансі і належать, продовжують належати Суспільній телерадіокомпанії. І дякуємо, що ви з нами на засіданні.

КРАМЧЕНКОВ А.Б. Всім привіт.

Я – Андрій Крамченков, головний редактор телеканалу "Суспільне Донбас" – це власне об'єднані Луганська і Донецька філії Суспільного. Для розуміння, у нас офіси у Луганську і Донецьку захоплені з 2014 року, у мене половина редакції – це люди, які двічі втратили дім. Вони втекли від війни, оселилися в Сіверськодонецьку, влізли в борги, купили там квартири і вимушені були у 22-у тікати знову, кидаючи все. У нас філія у Сіверськодонецьку захоплена ворогом.

Офіс, в який ми переїхали і де нас прихистило "Суспільне Дніпро" атакований 15-а "шахедами", я був свідком цієї атаки, я живу там у 500 метрах, ховався за броньованими дверима, чуючи кожен з цих "шахедів" і уламки, які падають мені на дах будинку.

У мене люди, які переїхали з Донеччини і вони працюють у відповідному моральному стані, троє кореспонденток, які постійно знімають війну, втративши дім, маючи родичів в окупації, але продовжуємо забезпечувати для нашого глядача контент з прифронтових регіонів.

Я хотів би зосередитися, перш за все, на безпекових загрозах для знімальних груп. Для нас найбільше зараз складнощів у роботі створює те, що росіяни навчилися ударними FPV-квадрокоптерами бити на відстань до 45-50 кілометрів, вони заносять їх "крилами", тобто "Герберою" або "Молнією", скидають їх як навантаження і цей дрон-крило є ретранслятором відеосигналу для дрона FPV, який на радіокеруванні. І це насправді найбільш страшне, що є на фронті, страшніше за артилерійські снаряди, страшніше за КАБ, страшніше за "Іскандери", бо оператор ударного FPV-квадрокоптера тебе бачить і він тебе наздожене, на якій би ти машині не був. Бо там ти працюєш на досить поганих дорогах і навіть якщо у тебе якась потужна машина і ти можеш їхати 200 кілометрів на годину, то переслідування автомобіля FPV-квадрокоптером означає те, що ти рано чи пізно вчиниш помилку як водій і розіб'єшся, втративши машину і засоби для евакуації.

Протидіяти цим загрозам можна декількома способами. Найпростіший – звісно туди не їздити, але ми маємо обов'язки перед глядачем і ми вважаємо це важливим, щоб і світ бачив цю війну, щоб українські глядачі, які в тилу, теж бачили ціну того, що вони мають якесь відносно мирне життя, відносно, бо в принципі ракети долітають і до Закарпаття.

Тобто протидіяти цим загрозам можна декількома способами: це броньовані автомобілі, яких в компанії рівно один і той їй не належить, а в лізингу, ми використовуємо його на Донбасі. Але, наприклад, Дніпро, Харків, Одеса, Миколаїв, Запоріжжя не мають таких автомобілів. Ну і це така ілюзія безпеки, бо якщо ударний FPV з кумулятивним зарядом атакує цей автомобіль, дай боже, щоб нас принаймні цілими знайшли. Тобто це така ілюзія безпеки, але так деякі уламки він втримає, але якщо буде якесь влучання поруч, то ми маємо якось вибиратися звідти без автомобіля.

Другий спосіб, це засоби радіоелектронної боротьби, які Суспільне не може купувати легально, не існує способу. Тобто всі наші автомобілі не обладнані засобами радіоелектронної боротьби, ми не можемо подавити РЕБ ці ударні FPV-квадрокоптери.

Третій спосіб, це засоби радіоелектронної розвідки, тобто детектори дронів з перехопленням відеосигналу, як "Чуйка", наприклад, "Дзига", їх там декілька є різних. І ми теж не дуже маємо легальні способи купити ці детектори. Ми, наприклад, на Донбас, на Донеччину їздимо без цього, зараз використовуємо один персональний.

Четвертий спосіб, це він найбільш мабуть ефективний, це дробовики у людей, які мають, скажімо, змогу, можливість, навичку ними користуватися. І тут у мене до вас звернення як до законодавців – є конфлікт. Як громадянин я маю право купити собі особисту зброю і захищати своє життя, але як журналіст я не маю права взяти її в руки, коли я на зйомці, тому може ви звернете на це увагу.

Дякую за увагу. У мене все.

КРАВЧУК Є.М. Дякую дуже.

Насправді ми от якраз про це говорили, що наскільки це стає така, ви так буденно про це розповідаєте, а про це можна фільм зняти. Так? Я думаю, що навіть треба буде зробити якийсь захід, подумаємо, можливо. А взагалі ж war correspondent – це вже не просто ті, хто їздить два тижні на 5 років у гарячу точку і там потім приїжджає і працює решту часу в нормальній редакції, а це постійно така.

Я так розумію, що ви про це ж, Світлано?

ОСТАПА С.В. Так. Я хочу сказати, що коли Суспільне створилося, у нас фактично не було воєнних кореспондентів, ну от правда. І інші великі канали: "Плюси", "Інтер" – мали таких кореспондентів. Ми не мали, у нас їх не було просто, а зараз це навіть не воєнні кореспонденти, які їздять туди у відрядження і повертаються сюди, наприклад, у Київ, а це ті люди, які виступали тільки що і вони від колективів філій говорили. Це люди, які живуть в тих умовах щоденно, вони стали просто по факту воєнними кореспондентами на всій лінії, де межує Україна з Росією.

КРАВЧУК Є.М. Той, хто працює воєнним кореспондентом.

Колеги, у нас зараз обговорення і не лише звичайно члени ТСК запрошені до того, щоб задати питання чи прокоментувати. Члени комітету.

Будь ласка, Тетяна піднімала руку.

ЦИБА Т.В. Не запитання, а уточнення. Ви сказали, що ви вважаєте, що одним із способів було би застосування РЕБ принаймні на машинах. І сказали, що не дуже це, можливо, вірний, законодавчо вивіреним спосіб. То скажіть, деталізуйте, можливо тут якраз ми могли якось підтримати цю ініціативу, наскільки вона дійсно там важлива, якщо це треба якісь зміни в законі. Ну тобто дробовик ми вам не дамо, але...

КРАМЧЕНКОВ А.Б. Але право використовувати дробовик, коли є потреба в самозахисті, ви мені можете дати.

ЦИБА Т.В. Ні-ні, мається на увазі, це там не комбатант, ну тобто це складна історія. А РЕБ може...

КРАМЧЕНКОВ А.Б. Дивіться, історія про те, що ми не можемо легально купувати РЕБ для автомобіля, Суспільне не може просто організувати цю закупівлю.

_____ . А не може організувати, бо це заборонено законом?

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Там є нюанси по реалізації. Ми власне, наприклад, закупівлю зараз оголосили детектори дронів, так от у минулому році у нас було там обмеження, що постачальники казали, що у нас контракти закрити першочергово військо і ви просто там ну чекайте. Невідомо скільки чекати.

Тобто по кожному напрямку є деталі. Наприклад, те, що Андрій казав щодо дробовиків, ми взяли, минулого року ми тут купили, тестували оцей сіткомет. Ну власне для журналіста з оператором це ні про що. Ну по-перше, воно впаде поряд, по-друге, скажімо так, навчена людина до зброї цього тільки з п'ятої спроби змогла влучити у цю всю історію.

Тому по кожному, я уточню історію саме по РЕБ і відпишусь вам тоді стосовно того, чи є там яке обмеження саме, яке треба в законі, в постанові про закупівлю пофіксити або щось таке.

ЦИБА Т.В. Щоб ми могли якось конкретніше...

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Так. Бо власне саме по закупівлі детекторів було, що формально ми можемо, але реально кажуть, що у нас першочергово військо.

КРАВЧУК Є.М. Але зараз ніби і виробників стає більше, тому власне...

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Ця воронка трошки розширюється. Так. Тому ми і...

КРАВЧУК Є.М. Микито.

ПОТУРАЄВ М.Р. Насправді, колеги, ми маємо до цього серйозно поставитися, бо вся ця холера, що журналіст не може брати в руки зброю, це ж все з часів переможного лібералізму.

_____ . В Другу світову...

ПОТУРАЄВ М.Р. Та, в Другу світову прекрасно всі брали в руки зброю. Про що ми говоримо? Треба ж, в сенсі, не бавитися в ці анекдоти.

Ні. Просто ми. Нагадаю колегам, в сенсі, розповім колегам, які не є членами ТСК, буквально на першому засіданні ми говорили про те, що наразі Росія цілеспрямовано влучає по людях, які марковані "PRESS". І зараз вже є неформальні рекомендації, і ми це готові, до речі, на законодавчому рівні теж допомогти визначити, що в такому конфлікті от те, що всюди теж прописано (пам'ятаєте, да, Богдане Васильовичу?), всюди прописано, що треба шолома носити оці значить "PRESS", бейджики, значить, камізельки. А вони цілеспрямовано б'ють по шоломах, по камізельках, по маркованих автомобілях. Тобто що це означає? Що ці регламенти мають бути змінені і Україна має всі підстави підняти це питання на міжнародному рівні. Зокрема ми про це будемо говорити, про те, що це все застаріла туфта, я вибачаюся, застаріла непрацююча туфта і триматися за неї просто не можна, тому що це люди гинуть через це. І, до речі, у нас же є теж факти, що і самі ж західні медіа вже почали рекомендувати власним співробітникам, щоб вони не носили маркований одяг, марковані шоломи і так далі.

І я вважаю, що в цьому пакеті ясно, що дробовик це засіб захисту, а ніяка не зброя. Ясно, що РЕБ – це засіб захисту, це ясно, що треба теж переглядати, якщо...

В'ЯТРОВИЧ В.М. ...законодавству засоби РЕБ вважаються військовою технікою або засоби ураження, їх використання здійснюється виключно військовими або уповноваженими...

ПОТУРАЄВ М.Р. Значить це треба змінювати, тому що у нас медійники не те, що не можуть працювати, а вони працюють і будуть працювати, свідомо ідучи на ризик для життя свого. Ну це так, я на цьому можу припинити.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Справа в тому, що РЕБ може зашкодити і нашим, і там відбувається відповідна координація. Бо це використання радіочастотного ресурсу, військові його використовують, то очевидно ніхто з цивільних не може.

Але що стосується антидронових рушниць, що стосується дробовиків тощо, то ми можемо прийняти відповідне законодавство для представників зареєстрованих засобів масової інформації, які мають акредитацію від Міністерства оборони для роботи в зоні бойових дій. Так само як і детектори. Такі речі, які не шкодять роботі наших військових, але не дозволені законодавством, очевидно ми можемо це зробити.

Просто ми були би вдячні, пане Миколо, аби Суспільне ініціювало це в цій частині. Це би не стосувалося, можливо, лише Суспільного, тому що відповідно до Конституції у нас всі форми рівні, але для всіх журналістів зареєстрованих медіа, які працюють в зоні бойових дій, ми би могли прийняти такі зміни до законодавства, які б гарантували їхній захист.

_____. Давайте ініціюємо дискусію з Міністерством оборони.

КРАВЧУК Є.М. Я хотіла це власне запропонувати.

_____. ...акредитацію ЗМІ на роботу на лінії фронту, значить вони можуть відпрацювати алгоритм, як...

КРАВЧУК Є.М. Я тоді пропоную, щоб ми... Я думаю, що нам потрібен буде і Генштаб і Міноборони, ми тоді зробимо таку нараду.

Так, ви хотіли щось?

КРАМЧЕНКОВ А.Б. Два короткі коментарі. Генштаб обов'язково потрібен. Документ, який регламентує роботу журналістів у зоні бойових дій називається 73-й наказ Генштабу і прямим текстом у ньому написана заборона не використовувати зброю, а брати до рук зброю, тому якщо буде така дискусія, просто майте це на увазі.

Другий момент полягає в тому, що з приводу визначення слова "комбатант". Комбатант – це той, хто стріляє в противника. Якщо ви берете в руки рушницю і збиваєте нею дрон, чи є це учать у бойових діях? От мені здається це самозахист. І просто це такий мій коментар з приводу комбатантів і не комбатантів.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. І це не завжди вогнепальна зброя.

ЮРЧИШИН Я.Р. Дивіться, колеги, насправді це не регламентує указ, указ просто повторює те, що написано в міжнародному гуманітарному праві – для того, щоб журналіст не вважався комбатантом, він не має мати ознак, які його можуть прирівнювати до комбатанта, зокрема і зброї. І не факт, що власне захисне спорядження не може розглядатися як таке.

Тому те, що говорив Микита, що це не лише наш рівень, у себе-то ми це можемо полагодити. Але якщо ми готуємо, наприклад, доказову базу до трибуналу і ми кажемо, що були напади на журналістів, а це є окремий вид військових злочинів – і це фіксується, і це передається. З різною ефективністю розслідується. І у мене велике питання: чи всі матеріали, які передані Генпрокуратурі зараз в активній фазі? Тому що кримінальних справ у нас набагато менше, ніж матеріалів, які передали навіть Суспільне.

Але нам дискусію треба починати навіть не тут, нам дискусію треба починати на рівні міжнародних об'єднань журналістів. І у нас будуть зустрічі з "Журналістами без кордонів", і власне будемо пробувати залучати Всесвітню федерацію журналістів, щоб це змінити. Бо ситуація насправді, з одного боку, так, тобто журналісти виконують рекомендації міжнародного гуманітарного права...

ЯРЕМЕНКО Б.В. А кого це захистило?

ЮРЧИШИН Я.Р. А з іншого боку це навпаки створює ризики, тобто, умовно кажучи, гуманітарне право працює проти тих, кого воно має захищати. Тому тут...

ЯРЕМЕНКО Б.В. То ми погоджуємося, що нас будуть убивати, а ми просто будемо в прокуратуру передавати? Це ж нонсенс.

ЮРЧИШИН Я.Р. Тут питання в тому, щоб, умовно кажучи, нам переконати зокрема і міжнародну спільноту, що...

ЯРЕМЕНКО Б.В. Нам треба між собою проговорити алгоритм оборони і захисту, а то вже будемо домовлятися. Якщо вони дурні, вони нас не будуть слухати.

ЮРЧИШИН Я.Р. Правовий рівень і практичний рівень – це не завжди одне і те саме. Тому практичний рівень пріоритетніший – нам треба, щоб наші люди виживали.

ЯРЕМЕНКО Б.В. ...можемо домовлятися десятиліттями.

ЮРЧИШИН Я.Р. Це точно.

ЯРЕМЕНКО Б.В. Або тут можна домовитися за місяць.

ОСТАПА С.В. На міжнародному рівні ще існує така практика, якщо хто пам'ятає Тараса Процюка, який в Reuters працював, в нього влучили з танка, коли він знімав з фотоапарата, це вже багато років пройшло. І тут питання, що він був без захисного спорядження, бо він просто вийшов на балкон якраз і це зняв, і він загинув, але сім'ї його не виплатили страховку, тому що він був без захисного спорядження. І така історія торкається теж. Ну просто хоча б сім'я, діти отримали б хоча б якусь...

КРАВЧУК Є.М. Але я думаю, що це було в умовах його контракту. Це не гуманітарне право, а страховка, яку виплачують або не виплачують за певних умов.

ОСТАПА С.В. Я ж і говорю, що це в страховках і прописано дуже багатьох працівників ЗМІ, якщо їх страхує компанія.

КРАВЧУК Є.М. І Reuters, я думаю, це приймає глобальні правила. Але у будь-якому випадку це питання про те, що це там напис "PRESS", чи є там шолом чи... він є як насправді уже "бий сюда", то це не щось таке нове. Бо насправді міжнародні організації, коли якісь є мітинги в країнах тоталітарних і коли журналісти висвітлюють ці маніфестації, то їм теж кажуть не одягати маркування, бо вас зразу заGREBуть і посадять. Тому вони є flexible залежно від якогось контексту.

Але однозначно ми собі це занотуємо. Я думаю, що тут ми всі можемо підпити якісь відповідні запити й ініціюємо цю нараду.

І ще би я хотіла в контексті оцих руйнувань, я думаю, що дуже важливо. І у нас пані Наталія Мовшович з нами від Міністерства культури, і у нас точно, я думаю, пані Бережна як віцепрем'єрка буде брати активну участь в організації Recovery Conference у Гданську, якщо не помиляюся. Так. У нас от співголова групи дружби теж член комітету і ТСК. І дуже важливо, щоб і про відновлення ми не просто говорили, а якимось уже це так, щоб це було частиною оцього гуманітарного виміру. І можемо, знову ж таки, за результатами комітету і ТСК звернутися, щоб це вже бажано з лютого мабуть починати готувати.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ну так, якщо ми хочемо там панель, щонайменше, да.

КРАВЧУК Є.М. Чи хоча б учасника на панелі.

ЮРЧИШИН Я.Р. Насправді треба панель, тому що у нас спільна історія, коли ми про відновлення лише цього року почали вносити медіа як об'єкти, які підлягають відновленню. Насправді, якщо те, що ми побачили, умовно, вибивання одного центру суспільного в області – це інформаційна лагуна для всієї області.

КРАВЧУК Є.М. Який ще є базою для іншої філії.

ЮРЧИШИН Я.Р. Для фактично двох ще інших філій. Тому тут я пропоную зараз просто вирішити, написати офіційного листа до Кабінету Міністрів, бо вони сторона підготовки.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, Ярославе Романовичу, давай від двох голів спільний лист підпишемо в ПАСЄ і направимо.

Я ще хотів сказати, що вже перше засідання ТСК з очевидністю продемонструвало нам необхідність внесення змін ще одних в законодавство, і зараз, може, Євгенія Михайлівна краще прокоментує. А я скажу, що ідея наша в тому, щоб злочини проти свободи слова, а це злочини проти свободи слова, щоб вони включали в себе всі злочини проти всіх працівників медіа. Ми зараз це відпрацьовуємо. Тому що знову-таки традиційна, на жаль, практика в тому, що от злочини проти журналістів це окремо кваліфікуються – от такий воєнний злочин і так далі. Ні, ми бачимо, що відбувається, ми бачимо, як вони цілеспрямовано намагаються вбити інженерів, техніків, операторів, всіх тих, завдяки кому взагалі працюють, існують медіа сучасні. Тому ясно, що знову-таки щонайменше на рівні нашого національного законодавства ми маємо розширити цей зонтик і вимагати відповідальності за злочини проти всіх медійників.

Ми вже з пані Оксаною Романюк почали цю дискусію, і з Суспільним, і з іншими стейкхолдерами, я думаю, що ми це теж зробимо.

Євгеніє Михайлівно, додаси щось.

КРАВЧУК Є.М. Колеги, чи є ще коментарі? Бо у нас ще друге питання в порядку денному. Немає?

Тоді я дякую за...

(Загальна дискусія)

КРАВЧУК Є.М. У нас яке рішення? Рішення ми будемо, ні, у нас рішення ТСК буде виробляти, якісь ми будемо пропонувати. І комітет теж рішень не буде приймати. Ми будемо його окремо за результатами оцієї дискусії, всі ці.

Тому передаю головування до Микити Руслановича.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, тепер ми переходимо до власне засідання комітету. Богдане Васильовичу, дякую вам дуже.

КРАВЧУК Є.М. Ви врятували наш кворум.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, хто ще поспішає з членів ТСК, то, будь ласка, з розумінням ставимося до цього.

Отже, колеги, Суспільне мовлення напередодні 4-ї річниці повномасштабного вторгнення: що змінила "велика війна" і як триває реформа.

Я почну своє вступне слово. Більше про продовження реформи, скажімо так, продовження розвитку проекту. Скажу, що нас чекають два великі завдання – одне прямо нашого комітету і, в принципі, не тільки нашого, а і комітету Ярослава Романовича. Це, тут навіть слово "імплементация" я вживаю некоректно, знаю про це, але давайте так, щоб для загального розуміння – це імплементация ЕМФА (European Media Freedom Act). Це такий акт прямої дії, регламент можна сказати, прийнятий Європейським парламентом, він вже працює в країнах Європейського Союзу. Наші зобов'язання запровадити цей ЕМФА, цей акт в українське

законодавство, на хвилиночку, до грудня 2026 року. То це велика і важлива робота. Можливо це буде навіть не один закон.

_____ . Це точно буде не один закон.

ПОТУРАЄВ М.Р. Да. Я просто не хотів би чітко казати – два, три, бо там і зміни, очевидно, в Кримінальний кодекс і зміни до Закону "Про медіа" теж будуть, то щонайменше це два закони, а може і три, будемо разом знову-таки відпрацьовувати. Чому я це питання піднімаю саме тут? Тому що в European Media Freedom Act теж є розділи, які присвячені конкретно покращенню умов роботи національних суспільних мовників. То це відповідно наша спільна зона інтересу і думаю, що ми як завжди плідно ці всі речі відпрацюємо.

Так само як там вже на стику з Комітетом цифрової трансформації і Міністерством діджиталізації, цифрової трансформації так само до грудня має бути запроваджений Digital Services Act нарешті. Там дуже багато всього про соціальні платформи, про соціальні медіа, теж всіх нас стосується, тому що ми, користувачі і суспільний користувач має свої, так би мовити, платформи на цих платформах. Тому теж там треба буде слідкувати за тим, щоб інтереси медіа під час от знову-таки от цього впровадження (не імплементація, а впровадження), щоб інтереси українських медіа були надійно захищені.

Тому що в чому проблема? Ми з вами про це згадували, в принципі, раніше. В чому проблема цих обох актів? Що Україна має вже зобов'язання їх впровадити, а членом Європейського Союзу вона не є і, да, більше того, очевидно, що і в 2027 році теж навряд чи буде. Тобто підвищені соціалістичні зобов'язання ми на себе беремо, а 13-у зарплату і премію за виконання соціалістичних зобов'язань або навіть "переходящее красное знамя" чомусь ніхто нам не дає. Це певною мірою ускладнює процес і трошки навіть демотивує.

Значить. *(Сміх)* Але, тим не менше, ми маємо це знову-таки до грудня, не по грудень включно, а до грудня це зробити.

_____ . Ні. По грудень включно.

ПОТУРАЄВ М.Р. А, по грудень включно. Ну, слава богу! До Різдва. Маємо час до Різдва.

_____ . Це рятує ситуацію...

ПОТУРАЄВ М.Р. Да. *(Сміх)*

Тому це велика робота, я власне про це хотів сказати, яка, до рече, і на чому хотів наголосити, потребує залучення як громадського сектору, як громадських організацій і професійних, і експертних, так і Національного суспільного мовника, так відповідно наших обох комітетів.

Оскільки ж ми поспішали і я одразу передав тоді слово Євгенії Михайлівні, то зараз Ярославу Романовичу все ж таки, а то він спочатку...

КРАВЧУК Є.М. Нам на трьох дали один мікрофон.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ну нічого, будемо передавати як "переходящее красное знамя".

ЮРЧИШИН Я.Р. Я, напевно, зайду вже з другої сторони про те, що насправді вдалося зробити. Я дуже дякую власне представникам Суспільного, що ми з вами займаємося реформою в інтересах, як пан Микола Княжицький казав, всього медіапростору, бо, наприклад, зміни до законів по страхуванню чи відкритості комітетів, це які ми напрацьовували з медіаекспертами і зокрема з представника Суспільного, це те, чим будуть користуватися і вже користуються всі медійники.

Я дуже дякую за те і це символічно, що сьогодні ми збираємося в день, коли ми Верховною Радою прийняли закон, ініційований журналісткою Суспільного

Іриною Цибух, про Хвилину пам'яті і, власне, той підхід формування нової культури і формування нових звичок.

Мені дуже сподобалася оця стратегічна ціль для Суспільного – стати джерелом верифікованої інформації. Нам дуже важливо, щоби в людей сформувалася звичка перевіряти інформацію в наш хайповий період, маючи власне таке джерело.

Тому ми максимально відкриті до подальшої співпраці як по Суспільному і потребах Суспільного, так і в принципі по гуманітарній культурній політиці. Бо як би там не було, але будь-яка культурна політика потребує не, як Росія вважає, пропаганди, а насправді ефективного поширення. І ефективне поширення – це точно одна з суспільних цілей і завдань Суспільного мовника.

Нам справді є велика зараз розкіш мати стабільність в розумінні ролі Суспільного. І, не зважаючи на стабільні різного роду атаки на Суспільне з різних сторін, нам їх спільно з колегами вдається відбивати і захищати.

Дякую за довідку про ті юридичні нормотворчі проблеми, які є. Я колег особливо з профільних комітетів просив би звернути на неї увагу. Я побачив, що є цілий ряд ускладнень в комунікації з Кабінетом Міністрів. Друзі, залучайте нас, в принципі як ті, хто формує Кабінет Міністрів, ми точно зі свого боку готові допомагати у вирішенні. Те, що зміни до статуту не затвердженні з 2022 року, як на мене, виглядає дуже і дуже дивно. Давайте просто спільно це все-таки зробимо, бо норми нормами, але це те, що або заважає, або допомагає працювати.

Тому дуже дякуємо за роботу. Ми точно відкриті, точно готові максимально включатися. Головне, давайте не задавнювати. Тобто такі речі, щоб щось від 2022 року не робилося, це не наша тактика. Суспільне все має робитися вчасно.

Дуже дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тоді я передаю слово Миколі Чернотицькому згідно нашої програми, так би мовити.

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Всіх вітаю!

Власне в 2025 році наші основні фокуси – це були новини та дитячий контент. Ми по новинам завершили там наші об'єднання команд всередині і розмовні студії там були об'єднані. У нас тепер телеканал "Перший" як частина інформаційного мовлення і знаходиться під новинами. І це дало змогу створити єдиний центр керування редакційного планування і управління ресурсами.

І важливо, там ще трохи детальніше буду, також важлива історія, що в цьому році ми побудували цю мережу гіперлокальної мережі і додалися 44 нових кореспондентів, які на локальному рівні поза обласними центрами почали працювати для Суспільного.

Дитячий контент, ми запустили, для нас це новий вид бізнесу. Перше, це наша цифрова платформа для дітей з безпечним україномовним контентом, який ми запустили в листопаді.

Тобто де ми є зараз? 35. Відповідно до дослідження споживання та довіри до новин на замовлення Суспільного, що ми робимо на замовлення двічі на рік компаніям, в минулий раз листопад 2025 року робив для нас "Градус". 35 відсотків українців декларують, що вони щотижня споживають новини Суспільного на одній із якихось платформ. Для нас важливо сукупне охоплення всього нашого Enager. При цьому рівень довіри 79 відсотків, тобто ми якби тримаємося цього рівня.

Ми традиційно в трійці лідерів "білого" списку прозорих медіа за результатами моніторингу ІМІ. І в минулому році ми досягнули нашим основним ютуб-каналом "Суспільне Новини" мільйона підписок на ютуб-платформі і отримали золоту відзнаку. І 14 наших філій перетнули 100 тисяч підписників. Сайт ми маємо 4,8 унікального користувача щомісяця і десятки найпопулярніших новинних медіа. По сайту, по їх відвідуваності у нас дискусія стосовно майбутнього, оскільки ми розуміємо, що розвиток штучного інтелекту суттєво впливатиме на кількість людей, які будуть заходити прямо на сайт – і це все буде перетворювати більш як базу для як корм для ШІ.

Два кореспонденти у нас працюють: один у Вашингтоні, один в Брюсселі. Дві кореспондентки, вибачте: одна у Вашингтоні, одна в Брюсселі. Важливо, що наша Тетяна Козирєва, яка працює у Вашингтоні, нещодавно увійшла до пулу президента Трампа щодо преси. Це перша українка, яка...

_____ . Моя однокласниця. *(Сміх)*

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Не знаю, чи це пов'язано. *(Сміх)*

Важливо, що ми за минулий рік зробили, наші "Новини", десь 70 відряджень за кордон. Тобто ми були від інаугурації Трампа, похорон Папи Римського, перемовини американсько-російські у Саудівській Аравії. Тобто ми намагаємося бути, останнє, наприклад, відрядження – це був репортаж, який зробила Олена Куренкова про Гренландію. *(Шум у залі)*

Почалося там раніше, а ми зробили у грудні, як вони це завершили.

І важливо, що кореспондентка в Брюсселі уже має доступ до певних інсайдів – це також достатньо пишаємося цим.

У минулому році ми вдруге за 4 роки отримали премію від Європейської мовної спілки за обмін новинами серед членів Європейської мовної спілки. 2 тисячі 400 матеріалів було забрано у нас і показано 178 тисяч разів на каналах ЄМС.

ОСТАПА С.В. Їхніми мовами.

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Їхніми мовами.

Наші на Першому каналі проєкт "Суспільне. Студія" і "Новий відлік". "Новий відлік" має частку майже 2 відсотки, і ютуб-канал також розвивається, так у нас чіткий баланс представництва політичних сил в ефірах: опозиція і влада має рівне співвідношення і розподіл між опозицією також релевантний.

І Олена Ремовська, вважаємо, одна із найкращих інтерв'юєрок взагалі в українській журналістиці, і із останніх речей якраз її передноворічне інтерв'ю було з керівником розвідки, якого було призначено потім главою, просто розійшлося.

А, власне, частка наша зростає за минулий рік, середня частка, ми перемістилися на 11-у позицію серед усіх телеканалів Першим каналом, а канал "Культура" перемістився на 15 позицію. Я пам'ятаю, як у 2021-у, 2020 році ми мали дискусію з колишнім міністром культури паном Бородянським, чи є сенс збирати? І все ж таки потроху, потроху воно зростає.

Наші підписки на цифрових платформах. Ми досягнули в минулому році 16,4 мільйона підписок на цифрових платформах. Ми розуміємо, що це не людей, це підписок, бо людина може бути підписана, але все ж таки це є мільйони людей, тому це важливо. Але важливо це кумулятивна, тобто це ютуб, фейсбук, телеграм, тікток запусканий.

Власне по спорту. 2 з половиною тисячі годин спортивного контенту для телебачення, 1 тисяча ексклюзивних матеріалів платформи "Суспільне Спорт", 350 тисяч підписників на "Суспільне Спорт". Ми запустили новий канал платформи "Суспільне Волейбол". Вперше в минулому році ми зробили зйомку і виготовлення Національного чемпіонату з біатлону, і зробили його своїми силами, протранслявали. І минулого року ми були єдиним транслятором "Ігор нескорених".

Українське радіо, Перший канал Українського радіо абсолютний лідер серед споживання новин. 33 відсотки радіослухачів споживають новини саме звідти. І важлива його роль саме під час блекаутів. Ми робимо зі свого боку все можливе, і ми відповідаємо за те, щоб сигнал доходив, але нам важливо, щоб наші колеги з інших компаній, які відповідають за бродкастинг, за трансляцію, мали також достатньо ресурсу підтримувати передавачі, які це робить... і не завжди з цим є окей.

ОСТАПА С.В. Тобто ми виробляємо контент, а не можемо його поширити, тому що Концерн РРТ не має змоги...

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Ну не завжди має змоги забезпечити...

ОСТАПА С.В. ...пряму трансляцію.

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Да, да.

От. Радіо Промінь в топ-10 розважальних радіостанцій знаходиться. Радіо Культура виготовляє 6 тисяч власного контенту: радіо документалістика, література, класична музика та інше.

Ми продовжили виробляти документальні проєкти і своїми силами і по замовленню 100 відсотків на аутсорс. Безумовно історична і культурна тематика приваляє, але, тим не менше, також було і на екологічну тематику, також була документалістика про спорт "Хочу стати як Харлан". Був, ми вперше зробили науковий фільм мандрівка електроенергії (*ред. "Велика мандрівка енергії"*), власне як генерується в Україні енергія, як це працює і чому блекаути, і чому її, умовно кажучи, ніхто не продає за кордон, а це якби, і у відрі ніхто дома не хранить. От.

Три роки тому ви дали змогу нам займатися копродукцією, власне наразі у нас 6 проєктів: 4 ще в виробництві і 2 уже вийшли. Перший – це "Королеви радості". Другий – це фільм "Куба & Аляска". Зараз у нас ще чотири в процесі виготовлення. Сподіваюся там найближчим часом. Зараз їх назву. Це у нас "Блакитний светр із жовтою діркою" – це Україна-Чехія-Франція. "Яр та вежа" – Україна-Литва. І "Прах, що осідає шаром на поверхні" – це Україна та Франція.

Лифар – це 100 відсотків наше замовлення. Да. Це 100 відсотків наше замовлення.

В минулому році, я вважаю, один із найбільш перспективних наших - це Угода про асоціацію з ARTE, який найбільш відомий саме документалістикою своєю. І власне від них дуже суттєва копродукційна підтримка нас.

Що важливо? Для копродукції у нас є ще одна історія на заваді – це, як пам'ятаєте, злочасні ті зміни до Бюджетного кодексу, який би давав можливість нам закривати зобов'язання минулих періодів поточними коштами, бо зараз вся копродукція, яку ми робимо, це або за гранові кошти, або за комерційні, і відповідно ми дещо тут обмежені в цьому, бо ми не можемо вкладати саме бюджетні кошти.

Мій улюблений конкурс Євробачення, дай бог йому здоров'я. *(Сміх)*

В минулому році – це 2 мільйони унікальних глядачів на фіналі, найбільша частка на піку була – 21-26, 60 мільйонів переглядів. Також ми продовжуємо забезпечувати трансляцію перекладом жестовою мовою. І на національному відборі ми зібрали минулого року 3 мільйони на Фонд Сергій Притули на гуманітарне розмінування. І важливо, що зайшли ми в топ-10 в цьому.

Дитяче Євробачення за останні 5 років суттєво піросло. Ми отримали друге місце на дитячому Євробаченні, перше місце за глядацькими результатами, 870 тисяч українців подивилося фінал і важливо, що такі відомі вже артисти доєднуються на різних етапах до цього проекту.

"Бробакс" – 250 годин якісного контенту українською мовою. Тут важливо, що 15 годин це виготовлення нашими, це наша власність, все інше, це те, що ми закупили, це контент європейських суспільних мовників, які адаптовані українською, там і France TV, як DR1 данський, от безплатно, без реклами, зі зручним контролем батьківським.

Що важливо? Де ми бачимо виклики? Ну по-перше, ми хотіли би розширити там ще мінімум удвічі лінійку мультсеріалів, які там є, для дітей. По-друге, ми бачимо запит із-за кордону сімей, хто виїхав саме до цього, але у нас обмеження є, права, які ми отримали від наших колег на територію України. І ми зараз будемо вести перемовини стосовно того, де можливо розширити, бо, умовно кажучи, людина, яка за кордоном відкриває і скачує "Бробакс", відкриває, а там у тебе купа "закрито", "закрито", "закрито" – обмеження. І це як мінімум негативний досвід для людини, а як мінімум ми втрачаємо.

Диктант національної єдності. Зразу скажу, що в цьому році буде читати вчитель, щоб зразу ми прибрави це питання. *(Сміх)*

(Загальна дискусія)

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Це буде читати вчитель або вчителька. Ми домовилися, що поки селебриті ми трошки подвинемо.

(Загальна дискусія)

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Так, це об'єднує, це точно там... *(Сміх)*

(Загальна дискусія)

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Але важливо, що цікаво, по згадках, ми там були на рівні як з "Холостяком" в той день. *(Сміх)*

І важливо, що дві третини переглядів це було з-за кордону. У нас є завдання Наглядової ради і по стратегії нашої компанії на наступні 4 роки, що ми до кінця 2027 року маємо написати концепцію, як ми працюємо, як ми маємо утримувати зв'язок із закордоном.

Суспільне Медіатека, продовжуємо цей напрям, оцифруємо. Ми в минулому році вступили в Міжнародну асоціацію архівів щодо цього і почали там популяризувати більше по соціальних мережах. У минулому році Наглядова рада затвердила концепцію розмаїття рівності й інклюзії, розроблена спільно з експертами Європейської мовної спілки.

Також продовжуємо забезпечення мовлення румунською, угорською, ромською, німецькою, словацькою, болгарською, гагаузькою мовами, ну і транслюємо з перекладом жестової мови там Євробачення і інформаційний

контент. І плюс, там уже навіть на "Бробаксі" адаптовано українською жестовою мовою 134 хвилини дитячого контенту.

Важливо, що у минулому році ми затвердили, Наглядова рада затвердила наші цілі на 4 роки.

Ціль перша. Це здійснення ролі Суспільного як провідного джерела верифікованої інформації.

Ціль друга. Розширення можливості для розвитку компаній та медійної індустрії. Поглиблюємо залучення різноманітної аудиторії на всіх платформах. Посилюємо технічний потенціал. Досягаємо довгострокової фінансової стійкості та незалежності. Створюємо середовище для забезпечення роботи та розвитку талантів і безумовно удосконалюємо систему управління і створення якісного контенту та на засадах співтворчості.

Із важливих речей, що я би хотів ще додати, це також нам треба думати, як би ми мали би співпрацювати з OTT-платформами, які зараз є найбільшим власне способом доставки контенту, оскільки там регуляція достатньо умовна. Умовно кажучи, ти сьогодні можеш бути, сьогодні промотують тебе там з Олімпіадою, а завтра промотують Євроспорт – і тут ми достатньо не в рівних умовах.

Тому як би все ж таки Суспільне мовлення створено з певною метою для суспільства, і я вважаю, що тут би якась мало би виключення бути просто з господарських відносин у роботі з OTT-платформами саме.

Власне у мене коротко все.

ПОТУРАЄВ М.Р. Є над чим працювати. Не перший день співпрацюємо.

Я, до речі, хотів сказати, що у нас там при впровадженні EMFA нас чекає просто, я не знаю, жахлива взагалі ця історія з. Фактично, Миколо Леонідовичу, я собі навіть уявити не можу, як ми це будемо вирішувати? Тому що вони там записали, вони самі не знають, в Європі, як вони це будуть робити. Значить, запровадження на якихось абсолютно нових принципах відкритості, прозорості, того-сього, п'ятого-десятого, значить, систем вимірювання. Тобто не так як ми по-

старому ходили там з Нільсеном укладали угоди і, окей-панель, або там кимось, а тепер от це по-новому має бути. І ми це маємо прийняти до грудня, хоча вони самі не знають, як це буде.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. *(Не чути)*

ПОТУРАЄВ М.Р. Я просто до того, що, як ми тут є фахівці медіа власне і в комітеті теж, то от я знаю, що і Суспільне в особі пана Андрія Таранова почали ці дискусії з комерційними мовниками. Нам треба буде обов'язково сідати, запровадити таку лінійку обговорень, тому що це буде при впровадженні ЕМФА, я думаю, що одне з таких непростих питань.

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. У нас у минулому році ми мали уже цей досвід, коли ми об'єднали приватну радіогрупу, приватну медіагрупу та телевізійну "1+1" і ми зробили – це дослідження уже таке було. Але це такий важкий і складний шлях.

КРАВЧУК Є.М. Я просто додам, що у нас якраз у робочій групі по ЕМФА про дослідження окрема підгрупа. Тому запрошуємо долучитися.

(Загальна дискусія)

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Ну ми можемо ще додати людей.

КРАВЧУК Є.М. Ні, ну всіх додавайте.

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. О, прекрасно.

КРАВЧУК Є.М. Всі підгрупи. Мені здається, що це доречно.

(Загальна дискусія)

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, у Миколи Леонідовича є запитання, очевидно, до Миколи Миколайовича.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. У мене просте запитання. От те, що зараз відбувається з відключенням освітлення, як відбивається на вас, на дивленні і на яких платформах, як і чи ви це досліджували?

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Те, що ми бачимо, скажімо так, по-різному в залежності від географії, умовно кажучи, наш спектр, якщо дивитися вкладку, брати телебачення, то це більше північ, центр і захід. Коли були в Києві, там було гірше дивлення. Коли було відключення в Києві, то наш, там умовно кажучи, за рахунок процентки там ця частка виростала. По-іншому може бути також – качає в іншу сторону.

Чи є прямо дуже суттєвість? Наш алгоритм наступний, якщо ми бачимо, що дуже велике виключення, ми даємо максимально всюди, що от радіо, от соцмережі, щоб люди переходили на більш, на інші джерела, які менш енергоспоживчі.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. По рейтингах по дивленню ви це бачите?

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Так, по дивленню коливання є, ми їх бачимо, тобто вони там суттєво підростають. Коли у тебе середня частка півтора, а потім становить 2,2, то зрозуміло, що це, скажімо так, через ненормальну якусь історію. Тому це відображається.

ПОТУРАЄВ М.Р. Просив би Тетяну Сергіївну Руденко до слова. Ми потім тоді пані Наталі передамо слово. А зараз Тетяна Сергіївна, будь ласка, членкиня Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

А далі буде Наталя Мовшович, не чужа людина для НСТУ. *(Сміх)*

РУДЕНКО Т.С. Вітаю всі присутніх.

Отже, упродовж минулого року Національна рада забезпечувала системно інституційну підтримку Суспільного мовника, зосередивши зусилля на оновленні Наглядової ради АТ "НСТУ", а також на розширенні доступу громадян до суспільного контенту в умовах воєнного стану. Значну увагу було приділено розвитку мереж Суспільного мовлення в прифронтових і прикордонних регіонах та територіях з потенційно підвищеним впливом російського ворожого мовлення.

Станом на кінець 2025 року АТ "НСТУ" мало 47 дозволів на тимчасове радіомовлення, що забезпечують мовлення в 34-х населених пунктах із особливим режимом мовлення. Станом на сьогодні в роботі УДЦР перебувають замовлення Національної ради для прорахунку десяти частотних присвоєнь для розширення ефірних мереж Суспільного мовлення, здійснені у попередні періоди.

Також заслуговує увагу на те, що у 2025 році Національна рада внесла зміни до Реєстру суб'єктів у сфері медіа та додали технологію інтернетмовлення ОТТ для діючих суспільних радіостанцій, а саме: "Промінь", "Українське радіо", "Радіоточка" та "Культура". І тепер радіостанції мають право мовити не лише через супутник чи традиційні проводові технології, а також через інтернет. І також АТ "НСТУ" зареєстрована як онлайн-медіа, а саме суспільно-політичне інформаційне інтернет-видання Суспільне мовлення.

І також окремо хочу відзначити роботу Суспільного мовника, про що вже сьогодні казав пан Микола, це розвиток дитячого напрямку. У жовтні минулого року ми, Національна рада зареєструвала застосунок "Бробакс", да, як нове і нелінійне медіа Суспільного. І це перша цифрова платформа Суспільного з дитячим контентом за технологією ОТТ. І Національна рада також очікує на подальший розвиток цього напрямку. І це не лише якісний дитячий україномовний контент, ми вважаємо, що це складова нашої інформаційної безпеки. І ми вдячні Національному мовнику за безпечний простір для української малечі. І це формує

цінності і дитячу свідомість, яка стає невразливою для російських пропагандистських наративів – це дуже важливо для нас зараз.

Також минулого року проведено чималу і відповідальну роботу щодо формування третього складу Наглядової ради Суспільного мовника, про що вже неодноразово сьогодні йшла мова. І формування цього нового складу відбувається в три етапи, два з яких вже завершено. І 5 лютого Національна рада ухвалила рішення, яким затвердила зміни до складу Наглядової ради, які от 13-го числа вже мають вступити в силу.

Загалом на семи конференціях було обрано членів Наглядової ради від суспільних сфер: журналістики, місцевого самоврядування, освіти та науки, забезпечення прав національних меншин і спільнот, захисту інтересів дітей та молоді, в творчій сфері та захисту прав людей з інвалідністю. Ще двох нових членів Наглядової ради від громадськості буде обрано на третьому етапі. І до кінця цього року ми проведемо конференції у двох сферах – це, знову ж таки, фізичне виховання та спорт і правозахист.

Також слід зазначити, що своїх представників висунули і сім депутатських фракцій і груп нинішнього скликання Верховної Ради України. І ми дуже вдячні нашим колегам депутатам за своєчасне дотримання всіх процедур і термінів з приводу цього питання. І наразі Національна рада продовжує працювати вже в оновленому складі.

Також хочу наголосити на тому, що впродовж воєнного періоду партнерські позиції Національної ради і Суспільного мовника значно зміцнилися у напрямі просвітницької роботи для всіх медіа. Зокрема це стосується таких тем, як дотримання професійних стандартів журналістики, прав людини та гендерної рівності, недискримінації окремих людей та соціальних груп за різними ознаками, захисту дітей від шкідливої інформації.

Суспільний мовник постійно підтримує ініціативи медіарегулятора у довгостроковій програмі "Компетентні медіа – демократичне і толерантне суспільство". Під час ініційованих Національною радою публічних обговорень з

медіа громадськими організаціями, державними органами, які опікуються інформаційною політикою та правами людини, Національний мовник завжди ділиться своїми напрацюваннями та презентує свій практичний досвід, за що ми дуже вдячні насправді. Також працівники АТ "НСТУ" беруть активну участь у розробці критеріїв та кодексів створення і поширення інформації в органах суспільного регулювання і відстоюють зважену позицію, зорієнтовану насамперед на інтереси аудиторії.

Також окремо хочу наголосити на необхідності вирішення питання участі Суспільного мовника у конкурсах та на отримання ліцензії на мовлення. Це питання потребує законодавчого врегулювання – колізія в Законі України "Про суспільні медіа України" та Законі України "Про медіа" в частині питання сплати ліцензійного збору та конкурсної гарантії АТ "НСТУ".

Знову ж таки, з жовтня 2024 року у Верховній Раді України на розгляді знаходиться проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності медіа (12112), який всі добре знають. І знову ж таки, проектом закону запропоновано, що в разі участі АТ "НСТУ" у конкурсі на отримання ліцензії на мовлення звільнити Суспільного мовника від сплати ліцензійного збору на конкурсні гарантії. І на сьогоднішній день Суспільний мовник не позбавлений права брати участь у конкурсах на отримання ліцензії на мовлення, який Національна рада оголошує відповідно до встановленого порядку. Проте, зважаючи на вищезгадану колізію, знову ж таки з 2024 року не приймав участі у жодному з конкурсів. І це дуже важливо справді – якось там поліпшити ситуацію і в розбудові саме суспільного мовлення українського.

Дякую за увагу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Будь ласка.

ОСТАПА С.В. Я хочу подякувати від компанії Національній раді з питань телебачення і радіомовлення і тій команді, яка займалася організацією проведення конференцій особливо від громадських сфер. Не зважаючи на воєнний стан, не зважаючи на блекаут, були проведені всі ці конференції, а кількість громадських організацій щоразу збільшується порівняно з першими виборами, де могли не обирати взагалі. Наприклад, колись не відбулися вибори у сфері науки через те, що не набралось 5 організацій громадських, які би взяли участь в цій організації. І тоді парламент вніс зміни, об'єднав цю сферу науки і освіти, то зараз від сфери науки брало участь 55 організацій, які подали свої документи. І уявіть собі, в січні провели 5 конференцій, коли на вулиці найхолодніші були дні, після ночей, коли були обстріли, в цій саме залі проводилися ці конференції, коли було дуже холодно, але всі приходили учасники і Національна рада це організовувала, сиділа тут у холоді, проводила ці конференції, але вона провела ці конференції, за що ми вам страшенно вдячні.

Дякую.

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Я ще зі свого боку подякую за те, що надаєте нам статус соцреклами для нашого радіо, для компанії про те, що треба мати вдома радіоприймач – все це просто суперважливо, тому ми вдячні.

ПОТУРАЄВ М.Р. І зараз передаю слово заступниці міністерки культури України з питань європейської інтеграції Наталії Михайлівні Мовшович.

Пані Наталіє, прошу.

МОВШОВИЧ Н.М. Пане Микито, вітаю. Чи мене чути?

ПОТУРАЄВ М.Р. Чуємо вас чудово.

МОВШОВИЧ Н.М. Вітаю вас. Перепрошую, що не можу бути сьогодні присутньою. Сподіваюся, наступного разу обов'язково буду на місці.

У мене пропадає зв'язок.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пані Наталіє, у мене є пропозиція така – ви вимкніть, ми вас вже побачили, вимикайте відео, буде краще.

МОВШОВИЧ Н.М. Добре. Є моє фото і всі пам'ятають.

Як ви зазначили, Суспільне мовлення не є чужим медіа для мене, дякую Миколі за чудову презентацію. Дуже приємно, що до частини звершень і проєктів я мала змогу долучитися.

Я би хотіла зазначити, можливо, якісь очевидні речі, але все-таки проговорити, що Суспільний під час повномасштабної війни не просто медіа, він виконує дуже важливу функцію – це елемент інформаційної безпеки держави і це питання стійкості суспільства. І дуже приємно, що по дослідженню, про яке говорив Микола, все більше людей довіряють Суспільному, так як Суспільний мовник має і унікальну інфраструктуру, і відповідно і довіру, що дозволяє йому доносити перевірену інформацію до великої кількості людей. І в нас часто не просто новини, а дійсно важливо, щоб держава могла комунікувати з громадянами прямо, чесно і відповідально.

Хочу наголосити, що для уряду і для нас, для міністерства, одним із ключових пріоритетів звісно залишається забезпечення стабільного функціонування Суспільного та розвитку його мереж мовлення. І це фактологічно є стратегічним завданням, яке зафіксовано в Стратегії інформаційної безпеки України, зокрема ціль № 7 "Розвиток інформаційного суспільства і культури діалогу".

Важливо, що зусилля Суспільного помітні і нашим європейським партнерам. Хотілось би прозвітувати Звіт Європейського Союзу щодо прогресу України в межах пакету розширення 2025 року, де зазначено, що попри обмеження,

спричиненого російської агресією, Україна досягла прогресу в сфері свободи вираження поглядів і зокрема в частині фінансової незалежності Суспільного мовника. Зокрема про це багато говорять наші колеги за кордоном і вже зазначений ARTE, про який говорив Микола, як вже існуючі партнери Суспільного, і додаткове забезпечення саме незалежного фінансування НСТУ зафіксовано в дорожній карті з питань верховенства права. І це, власне, частина наших зобов'язань як країни-кандидата і як демократичної держави.

Далі зазначу цифри. Мабуть дещо у 2026 році фінансова підтримка НСТУ передбачена в розміні майже 3 мільярдів – це 2 мільярди 472 мільйони гривень і це майже на 300 мільйонів більше, ніж у попередньому році. Це важливий крок, який підтверджує політичну волю держави, підтримувати Суспільного мовника незалежного особливо в таких складних умовах.

Окремо хочу наголосити на одному вимірі роботи Суспільного, до якого мала змогу долучитися. Власне Суспільне бере участь у реалізації угод про співробітництво у сфері безпеки з країнами партнерів власне в межах підгрупи з інформаційно-комунікаційної безпеки через обмін контентом з Європейською спілкою радіомовлення і телебачення. І таким чином Суспільний мовник має змогу доносити правду про те, що відбувається під час російсько-української війни до міжнародної аудиторії, що є дуже важливим в умовах гібридної війни.

Хочу також зафіксувати, що Міністерство культури та уряд в цілому продовжать підтримувати Суспільне і послідовно відстоювати недопущення будь-якого фінансового політичного чи іншого тиску на НСТУ, оскільки це є дуже важливим фундаментом взагалі демократичної держави.

Мені також дуже приємно, що Суспільне за останні рік-півтора є одним з небагатьох державних установ, який фінансує виробництво українського контенту, зокрема української документалістики, що теж було в презентації голови правління. І я сподіваюся, що Міністерство культури підсилить уже своєю новою програмою цього року. А загалом ми дуже вдячні, що це відбувається і що, власне, проекти, які створюються і говорять про Україну зокрема на великих міжнародних

фестивалях, у випадку це в конкретних проєктах підтримання держави в особі Суспільного мовника.

Дякую вам.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякуємо, Наталія Михайлівна.

Зараз передаю слово Олегу Ігоровичу Наливайко.

НАЛИВАЙКО О.Г. Дякую, Микито Русланович. В першу чергу хочу подякувати обом комітетам за постійну підтримку Суспільного мовника – це безумовно дуже мотивує, дуже допомагає.

Я буквально декілька позицій наших проблем чи викликів, які є як перед акціонером і як перед виконавцем бюджетних призначень, бюджетних програм. Статут, пан Ярослав вже озвучив, дійсно, це таке, як пороблено, тому що ми доходили вже навіть до засідання уряду і пані Ольга Стефанішина тоді відправила цей проєкт, який був усіма погоджений, на оцінку Ради Європи. І дуже довго була оцінка Ради Європи, ми дуже її довго чекали.

Зараз ситуація яка? З 1 січня, як ви знаєте, нам повернулись певні повноваження Держкомтелерадіо, відповідно ми самі можемо вносити тепер урядові акти. І от перший урядовий акт, який ми внесли, це саме був проєкт Статуту, він вже в уряді. Ми провели разом з юристами Національної суспільної телерадіокомпанії всі узгоджувальні процедури з усіма центральними органами виконавчої влади. Думаю, що все-таки ми от ближчим буквально часом цю проблему здолаємо.

Друга проблема, яка була на слуху. В січні ми стикнулись з такою дуже серйозною кризою виконання бюджетної програми. Це було пов'язано з тим, що 19 січня тільки нам уряд передав ряд бюджетних програм від Міністерства культури і для того, щоб провести всі бюрократичні процедури – це і порядки використання коштів, паспортів і так далі, на що іде, як правило, півтора-два місяці, ми провели за два тижні. Але в січні були затримки з виплатою зарплати у

Суспільного мовника і не тільки, по всій нашій системі. Зараз це питання вирішене, всі оплати проведені. Ми очікуємо з дня на день затвердження паспорту бюджетної програми, що дозволить далі вже до кінця року працювати стабільно, спокійно і без всяких проблем у частині бюджетного фінансування. Ну про те, що воно було збільшене, вже колеги озвучували.

Також хочу сказати, що у нас така ганебна була ситуація з виконанням грантової угоди між урядом України та Японським агентством ЛІСА, коли японські колеги надали величезний технічний грант, і це обладнання на складах знаходилося Суспільного мовника. Було соромно говорити з дипломатами Японського Посольства. Ми ініціативно забрали на себе цю проблему. Відповідно Держкомтелерадіо було визначено уповноваженим органом управління державним майном, ми прийняли його на себе, передали відповідно Суспільному мовнику і ця проблема вже на сьогодні вирішена. Ну йдемо зараз другою фазою, власне, цієї грантової угоди.

Також хочу сказати, що працюємо як бенефіціари над двома проєктами: це проєкт міжнародної технічної допомоги "Проєкт розвитку потенціалу Суспільного мовника України", фаза 2, це теж ЛІСА фінансує; і другий, Держтелерадіо виступило... проєкту "Захист свободи слова та свободи медіа в Україні", теж фаза 2, це Рада Європи фінансує.

Ну з таких нових викликів минулого року і цього року, це зміни державної політики у сфері власності. Ми зараз працюємо з листами очікування власника. Я вдячний правлінню і Наглядовій раді. У нас дуже важкі дискусії проходять, але ми завжди знаходимо спільну мову і ці нормативи всі виконуються. От вчора було останнє засідання Наглядової ради другої каденції скликання і я звернувся з проханням. Нова норма є про те, що кожен член Наглядової ради повинен прозвітуватися. Відповідно на нас покладена ця функція така трошки не характерна, тому що це більше як корпоративне право. Але я думаю, що після того, як ті звіти будуть зроблені, а мені здається, що члени Наглядової ради позитивно

на це відгукнулись, ну це буде такий не тільки історично-статистичний матеріал, а і такий елемент з подальшої стійкості компанії.

Власне кажучи, отакі основні наші виклики, які перед акціонером стоять. Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Олег Ігорович. Ну, ви знаєте, що ви завжди можете на нас покладатися у ваших процесах управлінських.

Так, Ярослав Романович, будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р. Я би дуже хотів подякувати пану Олегу і вашій команді за проактивну позицію у виплаті допомоги родині Вікторії Роциної. На жаль, це вчергове показує ту проблему, про яку говорив і пан Богдан, і пан Микола. Тобто у нас є дуже багато моментів, які війна відкрила по-іншому. І в даному випадку якщо щось надзвичайне стається, власне, з журналістом на лінії розмежування чи на окупованих територіях, у нас недостатня система захисту ні для працівників Суспільного мовника, ні для інших медіа. Тому в цьому напрямку я думаю, що наша і ТСК, і комітети теж будуть працювати.

А вам, пане Олеже, дякую за проактивну позицію.

ПОТУРАЄВ М.Р. Переходимо до блоку, який я із задоволенням чекав, це про продукцію.

КРАВЧУК Є.М. Єдине, я не знаю, чи буде пані Наталія ще далі, у мене просто питання є. Є пані Мовшович? Я не знаю просто, чи вона залишиться до кінця.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ми не бачимо...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Є.

ПОТУРАЄВ М.Р. Є пані Наталія.

КРАВЧУК Є.М. Може, просто краще, що я зараз згадала.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, давайте.

КРАВЧУК Є.М. Просто тут я вже не буду повторювати, очевидно, що є і у Міністерства культури, і у віцепрем'єра можливості все-таки довести цю справу до кінця.

У мене питання, бо ми якось не оновлювали, не отримували, вірніше, оновлену інформацію фінальну від вас...

ПОТУРАЄВ М.Р. По програмі...

КРАВЧУК Є.М. ...яку не можна називати тисячами годинами контенту, на яку виділено достатньо коштів. У мене питання, чи може Суспільне брати участь в цих конкурсах? Суспільне зразу хоче відповісти замість Мовшович.

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Оскільки в нас був досвід, що ми брали рамки в УКФ, то якщо там механіка буде та ж сама, то, в принципі, ми розглядаємо таку можливість долучитись.

КРАВЧУК Є.М. Ну так, як механіку виписують колеги з міністерства...

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Вони знають наші болі.

ОСТАПА С.В. Ми запитували і нам сказали, що дитячий контент вони були б зацікавлені, щоб ми взяли.

КРАВЧУК Є.М. А я не знаю, ми ж не знаємо інформацію від міністерства: закінчили, не закінчили?

(Загальна дискусія)

КРАВЧУК Є.М. Я думаю, що колеги підтримають, так що це наша позиція комітету, звичайно, щоб Суспільне мало можливість брати участь, особливо маючи "Бробакс" і вже платформу для поширення, бо не лише ж потрібно виготовити контент, але його і доставити.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, отже...

_____. Я можу прокоментувати?

КРАВЧУК Є.М. Може є якась оновлена інформація, коли ж будуть там постанова, пітчінги і так далі.

_____. Ми власне зараз дуже активно працюємо на фінальній стадії. Постанова ще не фіналізована, тому що вона, як ви знаєте, пройшла з початку місяця публічне обговорення, потім різні коментарі від ЦОВВ, зараз ми на погодженні Мінфіну, Мін'юсту, є порядок використання коштів. А ми справді зустрічались з Суспільним, я вже не пам'ятаю, мабуть в кінці грудня, зокрема з Головою і з Наглядовою радою, і говорили і про дитячий контент, і про продукт.

Зараз ми ще думаємо про те, чи могли б ми не тільки давати гроші на виробництво, тому що це було спочатку покладено в програму, а також на промо. Тому що наскільки я знаю, Микола сьогодні про це говорив, фільми, які, наприклад, в копродукції створені, де немає державного фінансування, частка Суспільного не вважається державним фінансуванням, наскільки я зрозуміла, бо це

комерційні кошти. І також ми говорили про власне збут цього продукту, які є механізми, якщо держава фінансує, як би ми могли потім передавати ці фільми в сітки Суспільного. Поки що, до фінального, з комітетом ми говорили, що ми покажемо фінальну постанову до оголошення, не буду публічно все розказувати, але можемо поговорити більш детально по конкретному питанню.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Хотілось би перейти до копродукції.

По-перше, дуже радий бачити Володимира Тихого. Власне коли оце півтора року тому ми пробивали цю історію, щоб Суспільне нарешті могло б співпрацювати... *(Шум у залі)*

Три. Три, да. Господи, що ця я?

Можливо це ще не те, про що я тоді мріяв, але це точно вже непогано. Так, пане Володимире?

Ми почнемо з Ольги Миколаївни Брегман, вона в онлайні довго вже чекає. Вона співзасновниця незалежної кіно виробничої компанії 2Brave Productions.

Так, пані Ольго, будь ласка, вам слово, а далі – "Вавилон'13" звичайно.

БРЕГМАН О.М. Вітаю, колеги.

Вибачте, у мене може бути трошки гучно, зараз говорю з вами з Франції, де представляємо копродукційний фільм, який ми зробили в копродукції з Суспільним, "Куба & Аляска". Я думаю, багато з вас знають цей проєкт, бо він успішно пройшов і в кінотеатрах в Україні, і на Суспільному і зараз на діджитал-формах Суспільного. І це унікальний проєкт копродукційний, який створено повністю за кошти фінансування європейських мовників, Суспільного та Євримаж. Таких проєктів в принципі небагато, але досвід, які пройшли ми саме з цим проєктом, починаючи його в 2022 році, може бути дійсно релевантом та цікавим, в принципі, для всієї індустрії як можливість того, що дійсно Україна у певні етапи історичного часу може знаходити фінансування, велике фінансування на такі

проекти, які можуть реалізовуватися і потім показуватися по всьому світу. І саме цей фільм "Куба & Аляска", він в цьому плані, мені здається, зміг зробити те, чого багато навіть європейських проектів не змогли. Ми поєднали фінансування європейських бродкастерів, Суспільного і Євримаж. І ось саме коли Суспільне долучилося до цього проекту як копродюсер і ми пройшли конкурс, це свого часу дало змогу нам відкрити фінансування Євримаж. Бо ми не могли подаватися, не маючи в кожній з країн гроші Суспільного мовника або державного фонду. У той момент державний фонд український не мав пітчінг і Суспільне дійсно були таким для нас рятівним колом, те, що в цей момент був відкритий цей пітчінг.

Ще можу сказати, у нашої компанії є досвід, ми отримали різні формати фінансування і різні проекти із Суспільним. Тобто є і копродукційний проект, і проекти, де ми отримували гроші партнерів Суспільного, або ось, як зараз, фільм "Сліди", який буде в конкурсі програми Берлінале, ми отримали під час Docudays нагороду від Суспільного, і це теж одна з форм, як в принципі так чи інакше ми можемо посилювати один одного.

Чому це важливо сьогодні? Коли ось такі знакові українські фільми, які потрапляють на міжнародні фестивалі світу, там завжди на початку ми дивимося логотипи там найбільших фондів, найбільших бродкастерів, і якраз те, що вже третій рік поспіль у наших проектах ми маємо логотип Суспільного і його бачать всі на найбільших, найважливіших міжнародних платформах, це дуже знаково. Також завдяки тому, що у нас було Суспільне і європейські бродкастери, мали можливість пітчінгувати цей проект на пітчінгу АВU європейських телеканалів і отримали також дійсно ще мовлення на багатьох, окрім копродюсерів європейських бродкастерів, також у нас з'явилися можливості, щоб фільм потрапив до надзвичайно широкої аудиторії.

Поділюсь трохи цифрами. Якщо говорити, ось у нас вийшло так, що завдяки Євримажу у нас був також прокат у двох країнах: це в Бельгії та в Україні. В Україні це 10 тисяч глядачів, які подивились в кінотеатрах, в Бельгії – 4,5 тисячі. Зараз, не дивлячись на те, що у нас вже фільм вийшов на арти, ми ведемо також

перемовини і можливо восени фільм вийде в прокаті у Франції. Тобто це ось ця можливість, коли, до речі, мовники закривають, відкривають вікна для того, щоб фільм міг виходити і в кінотеатрах, і мав фестивалльне вікно, і потім показуватись на телеканалах, робить проєкти відомими і це в подальшому збільшує кількість глядачів, які потім дивляться його на телебаченні.

Зараз у Франції цей проєкт став вірусним. Якщо хтось раптом не знає, це фільм про двох дівчат-парамедикинь і у нас виходять новини про цей фільм в Le Monde, в Liberation, ще там плюс три маленьких газети, у виданнях Франції. Вчора на мільйонну аудиторію ми вийшли в головному телешоу країни. Тобто це ось – все те, що допомагає копродукційним проєктам сьогодні і говорити з європейськими глядачами, і поширювати українські наративи.

Такі проєкти робляться довго, цей проєкт створювався більше 3 років. І ось мені здається, дуже важливо, щоб у всіх було розуміє, щоб таких проєктів ставало більше, ось можливостей для копродукції теж з Суспільним мовником має бути більше. Ти ніколи не знаєш, в який момент тобі буде потрібна ця підтримка, бо тут, як я вже наголошувала, це не виключно про фінансування, це і про можливості, які відкриває залучення публічного мовника. Тому рада б дійсно мати, можливо, більше конкурсів копродукційних на майбутнє, бо для того, щоб сталися такі знакові проєкти, у продюсера мають бути механізми. І якраз тут в сьогоднішніх умовах держава та публічні мовники – це наші головні партнери. Бо, в принципі, те, що ми робимо як приватні продакшн, ми, в принципі, виконуємо одну і ту ж саму мету – сьогодні розповідати світу про війну в Україні. І чим далі, тим важче, тобто ті вікна можливостей, які були в 2022-2023 роках для фінансування, воно поступово закривається. Але це також і не тільки, що і теми, вже є певна втома від війни, тому ось пошук тем, пошук можливостей.

Тому з власного досвіду скажу, якщо є якісь питання, теж на них відповім, якщо у вас є, але дійсно це більша можливість, більша варіативність програм підтримки задля того, щоб можна було розвивати якомога більше проєктів, бо ти ніколи не знаєш, які з них вистрілять і куди потраплять.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Ольго, дякую дуже. Дуже було змістовно і цікаво.

До речі, це теж нам треба буде повернутись до розмов з Мінкультом, бо оця от програма, яка, не знаю, як вона називається, мені здається, що там мають бути забезпечені як можливості, щоби там подавались на ці пітчінги якісь, на конкурси, що там буде як студії, як от Вавилон'13 або 2Brave Productions самі з своїми проектами, Суспільне саме, але також, я думаю, що це було би доцільно, щоби була можливість подаватися спільними проектами там: Вавилон разом з Суспільним. Тобто Вавилон з окремим проектом або там Вавилон разом з Суспільним, або там 2Brave саме, або там 2Brave разом з Суспільним. Ну і так взагалі колаборація може бути з різними виробниками.

Пане Володимире, будь ласка, вам слово.

ТИХИЙ В.В. Вітаю шановних колег, вітаю народних депутатів.

Загалом з Суспільним ми працюємо з тих часів, коли воно ще не було Суспільним, а було Першим національним, чи як там воно вже називалось, це почалось ще з 2014 року. Там, здається, це була в нас телепрем'єра нашого фільму "Сильніше, ніж зброя". До речі, з огляду на те, що ми тут зібрались загалом з такої теми, як порушення і злочини проти преси, це якраз фраза, яка виникла, коли два хлопці наших, кінооператори і режисери, знімали, так званий, ну захоплення Криму по суті, це їх викрали в Сімферополі, їх там били, катували, поламали ребра. Один з епізодів це був, коли з пістолетом там якийсь невідомий, судячи з усього працівник саме спецслужб російських, вже тикав пістолет Славі Пілунському і казав: "Що, чувак, ти думаєш, що ти з камерою? Так камера це сильніше, ніж оцей пістолет". Так, це зброя. І людина з камерою – це ціль значно цікавіша, ніж людина з автоматом на полі бою взагалі для росіян.

Ну але, тим не менше, ми працювали, працювали дуже плідно, кожного року, коли була якась річниця, пов'язана з патріотичною якоюсь тематикою, Перший національний звертався до нас, ми з радістю надавали можливість показувати наші фільми. З реформою співпраця переросла у зовсім інший рівень, ми вже працюємо не просто так, а за гроші, через конкурси, звісно.

І те, що пані Брегман зараз розказувала, це абсолютно, доєднуюся до її всіх сентенцій і про копродукцію, і про можливості. І, знову ж таки, нам дуже цікаво працювати з внутрішньою аудиторією, тому що це дуже важливо, це дуже важливо. А саме Суспільне дає цю можливість, той майданчик, який, як на нас, виконує ту дуже корисну роботу, осмислення саме тут, зараз, оперативно того, що з нами відбувається, не тільки новин і не тільки там інформування, а взагалі певна проєкція, яку люди можуть побачити, якісь навіть там рольові моделі, вибачте, що дуже зараз важливо, всі в цьому хаосі, і від буквально, як діяти, коли у тебе немає опалення тиждень, там світла, до якихось світоглядних моментів.

Але, тим не менш, є такий момент, зараз користуючись тим, що у нас є і представники Міністерства культури, які нам дуже допомагають, але є нюанс такий. От у нас, наприклад, зараз мобілізовано 18 хлопців з Вавилон'13 і одна дівчина, загалом всі хлопці мобілізовані, там крім таких, як сказати, метрів як я, там ще один режисер, і питання стоїть про те, що те, що вміють робити, ніхто більше не вміє робити. Що враховуючи те, що зараз, наприклад, на передову послати знімальну групу – це абсурд, враховуючи, що кілзона там вже 10 кілометрів. Що якщо вже туди людина відправляється, то має бути людина, яка абсолютно вже має досвід, має розуміння, має вміння робити свою роботу у всіх екстремальних максимально умовах, і їх декілька людей – і от вони зараз мобілізовані.

Завдяки знову ж таки співпраці з Міністерством культури ми робимо такі речі фантастичні – ми домовляємося через них з тим же командуванням "сухопутки" або там НГУ, щоб їх у відрядження відправляли творчі там на 2-3

місяці, щоб ці хлопці працювали над проєктами, які дуже важливі як і для Суспільного, так і для нас.

Наприклад, ми зараз закінчуємо проєкт "Машина часу Майдан", яка, так би мовити, буде, я сподіваюся, етапним фільмом документальним, пов'язаним саме з тим, що ми нав'язуємо паралелі з подіями 2014 року і зараз. У цей момент як би певне осмислення знову ж таки.

Тож, було б дуже якимось правильно, щоб, можливо, якась була програма, за якою ми можемо в певній мірі там, не просто в творчих там, скажімо, талановитих особистостей, а вже які продемонстрували свої якості там в Каннах, Берлінале, стали лауреатами Шевченківської премії, що їх можна якимось було відряджати і саме на творчі задачі, не те, що там вдома відпочили, ну щось таке подібне.

Я вже не кажу про те, що знову ж таки Міністерство культури казало про те, що якимось розуміння, як можна бронювати не тільки людей, які в штаті, тому що здебільшого всі кінематографісти це проктні працівники. Ну і наша компанія – там у штаті я один, наприклад, знаходжуся. І більшість компаній, та ж Брегман, у неї там у штаті вона і там ще хтось, я не знаю, розумієте. І тобто тримати людину на те, що вона там 2 місяці знімає в рік, в штаті, ми просто не можемо собі дозволити таку ситуацію. Ось, вибачте.

А так Суспільне – це велика вдача всього медійного простору України, що є у нас такий справжній Суспільний мовник.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Мені знайома, пане Володимире, ця проблема. Повністю на вашому боці, треба буде подумати, як це ще краще би, ніж воно зараз якимось робиться, от те, що ви казали, що, в принципі, якимось можна вирішити питання по окремим проєктам.

В цілому ситуація для мене зрозуміла. Це ж стосується і безпосередньо кіновиробничих компаній як у пані Ольги, як у вас, так і компаній по суті ваших підрядників, там, де світло сконцентровано, там, де звук сконцентрований, інші

технічні засоби. Там же та сама історія. Тобто вони не можуть бути критичка, тому що там ключові співробітники, вони доукомплектовуються під проєкт, те, що пан Володимир зараз каже, абсолютно, я знаю це.

ТИХИЙ В.В. Просто зараз ми говоримо от про конкурс. Дай бог, він відбудеться. Дай бог, це буде просто така хвиля. Але хто буде це робити?

ПОТУРАЄВ М.Р. Абсолютно вірно.

ТИХИЙ В.В. Хто?

ПОТУРАЄВ М.Р. Люди в армії, люди повийїджали і так далі, і так далі. Ми про це говорили з Тетяною Василівною Бережною. Її команда усвідомлює ці проблеми, що гроші є, а може так статися, що не буде кому відпрацювати, зробити продукт на ці гроші. Тому це всі розуміють. І я думаю, що якраз оце зараз те, що вони фіналізують – розробку цих умов цих конкурсів, пітчінгів (як воно буде називатися, не так вже і важливо), дозволить нам актуалізувати це питання. Тому що питання необхідності забезпечити це виробництво українського контенту людьми, які його здатні виробляти, ми це піднімали, от Микола Леонідович не дасть мені збрехати, от скільки раз у нас були наради з міністерством щодо цієї програми "Виробництво", стільки раз ми піднімали одне і те саме питання. І Микола Княжицький, і Павло Сушко, я, ну, тобто всі, хто дотичні, всі, хто знається в кіно- і телевиробництві, ми постійно на цьому акцентували.

Колеги, ми вже вийшли за регламент. Я би може подякував би всім, пане Володимире, дякую ще раз, дякую НСТУ, дякую за гостинність, дякую за чудову організацію нашої роботи, дуже змістовно попрацювали. Ну як я власне і очікував, ну маємо ну може ще нечіткий дороговказ, але маємо вже майже чітко сформульовані певні завдання, над якими вже час працювати, буквально з завтрашнього дня.

Дякую, колеги, всім за співпрацю.

На цьому наш захід оголошую закритим.

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Хочеться подякувати пані Ользі Черваковій, яка все це організувала.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ну всій команді, всій команді Суспільного в особі пані Ольги Червакової.

ОСТАПА С. Дякую вам.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги.